

Xəbər
Tovuzda dəhşətli qətl: fermerin cəsədi öz maşınında tapıldı...
yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 27 aprel 2015-ci il Bazar ertəsi № 89 (6117) Qiyməti 40 qəpik

Gündəm
Əlikram Hübətovun fikirlərinə cənub bölgəmizdən sərt təpki

"Talışların ermənilərlə nə qardaşlığı, nə dostluğu, nə də ortaq mövqeyi ola bilər..."
yazısı səh.5-də

Tofiq Yaqublunun əfvə düşməsi məsələsi aktuallaşır
Prezidentə müraciətlərin ardı-arası kəsilmir...
yazısı səh.3-də

Partiya liderləri seçki dairələrini dəqiqləşdirə bilmirlər
yazısı səh.6-də

27 aprel işğaldan 95 il ötdü: Rusiya təhlükəsi qalır mı?
yazısı səh.4-də

"Gəncəbank" rəhbərinin zorakılığı ilə üzləşmiş qadın Qurbanovlara müraciət etdi
yazısı səh.10-də

Hərbi ekspert: "Peşəkar orduya keçməyimiz qaçılmazdır"
yazısı səh.4-də

Sabiq YAP-çı deputat uzun sürən sükutu pozdu
yazısı səh.6-də

Vəfa Quluzadə: "Riqa sammiti ilə bağlı Kremlin hədəsindən qorxmaq lazım deyil..."
yazısı səh.12-də

Qadın qazilərimiz döyüş xatirələrini "Yeni Müsavat"a danışdılar
yazısı səh.13-də

Keçəlləşməyən şəhər, 80 min franklıq saat və tramvayda toy mərasimi - müxbirimiz İsveçrədən yazır...
yazısı səh.15-də

Fransua Ollandın Bakıya gətirdiyi qiymətli mesaj İRƏVANDA "SOYQIRIM" DEDİ, BAKIDA "İŞĞAL" DEMƏDİ...

Fransa prezidenti regiona Ermənistanın müttəfiqi kimi gəlib neytral və ədalətli vasitəçikimi geri dönə bilmədi; lakin Azərbaycan diplomatiyası onu Bakıya gətirdə bildi; Olland ölkəmizdə ikən Türkiyə XİN sərt bəyanat yaydı...

Azərbaycan yenə iki od arasında - "nə etməli..."

Rusiyanın "ikinci Ukrayna" hədəsi; ABŞ Dövlət Departamentinin bəyanatlarına dərhal kəskin reaksiya göstərən rəsmi Bakı üç gündür Kremlin hədəsinə cavab vermir... yazısı səh.9-də

Nərgiz Yaqublunu son mənzilə izdiham yola saldı
yazısı səh.3-də

Elxan Şahinoğlu: "Çanaqqala zirvəsi ilə Türkiyə hər iki hədəfinə nail oldu..."
yazısı səh.7-də

Cahangir Hacıyevin sabiq mühafizə rəisi qanlı olaydan danışdı
yazısı səh.10-də

Milli Şura 3 may mitinqi ilə bağlı BŞİH-ə müraciət edib

Qurum daxilində mitinq hazırlıqları gedir; Müsavat isə gənc xanım üzvünün ölümü ilə bağlı siyasi tədbirlərini təxirə salıb...

Milli Şura 3 may tarixində "İnşaatçılar" metrostansiyası yaxınlığındakı "Məhsul" stadionunda "Talana son" şüarı ilə növbəti mitinqini keçirəcək. Qurumun 25 aprel sessiyasında bu məsələ geniş müzakirə olunub. Artıq mitinqlə bağlı BŞİH-ə müraciət ünvanlanıb.

Bu barədə qəzetimizə Milli Şuranın mətbuat xidmətinin rəhbəri Oqtay Güllaliev məlumat verdi: "Bildiyiniz kimi, Milli Şura mayın 3-də növbəti mitinqini keçirməklə bağlı qərar verib. Mitinq ənənəvi olaraq, "Məhsul" stadionunda keçiriləcək. Əsas şüar "Talana son" olacaq. "Siyasi məbuslara azadlıq" və ölkədə demokratik mühitin yaradılması da əsas şüarlardan biri olacaq. Artıq mitinqlə bağlı BŞİH-ə müraciət etmişik. Mitinq hazırlıq işləri başlayıb. Hazırlıq işləri Milli Şuranın Koordinasiya Mərkəzinin keçən toplantısından start götürüb. Milli Şuranın 25 aprel sessiyasında bu məsələ geniş müzakirə olunub. Həm təşkilat işlərinin görülməsi, həm məlumat işlərinin həyata keçirilməsi, həm də sosial şəbəkələr üzərindən müvafiq təbliğat-təşviqat işlərinin aparılması barədə qərarlar qəbul olunub, tapşırıqlar verilib. Hazırda bu istiqamətdə işlər davam edir. Düşünürük ki, mitinq normal şəkildə keçəcək. Ölkədə əhalinin artan sosial narazılığı mitinqlə kəmiyyət və keyfiyyət baxımından paralellik təşkil edəcək".

Müsavat Partiyası isə mitinq barədə hələ ki, düşünmür. Buna səbəb partiyanın gənc və fəal üzvü Nərgiz Yaqublunun vaxtsız ölümüdür. Qurumda bütün siyasi tədbirlər təxirə salınıb. Buna baxmayaraq, başqan müavini Elman Fəttah yaxın günlərdə mitinq məsələsinin müzakirə olunacağını istisna etmir: "Müsavat Partiyası Nərgiz Yaqublunun ölümü ilə bağlı bütün siyasi tədbirlərini təxirə salıb, bir qismini ləğv edib. Buna görə mitinq məsələsi ilə bağlı müzakirə aparmırıq. Formalaşmış fikir yoxdur. Kütləvi aksiyalar müxalif düşərgənin hakimiyyətə qarşı keçirdiyi əhəmiyyətli tədbirlərdəndir. Kimlər belə tədbirlər keçirsə, biz bu məsələlərə normal yanaşırıq. Acı günlərimizi keçirdikdən sonra, yaxın zamanlarda kütləvi aksiyalar və digər məsələlərin müzakirəsi başlayacaq. Müsavat Partiyası bildiyimiz kimi, BŞİH-i məhkəməyə verir. Yürüşə qanunsuz olaraq, icazə və cavab verməməsinə görə. Yeni aksiyaların keçirilməsi ilə bağlı işlərimiz davam edəcək".

□ **Cavanşir ABBASLI**

Başsağlığı

Müsavat Partiyasının başqanı Arif Hacı və partiyanın Divanı AXCP Rəyasət Heyətinin üzvü Sahib Kərimliyə atası **Farman müəllimin** vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Milli Strateji Düşüncə Mərkəzi və İsa Qəmbər AXCP Rəyasət Heyətinin üzvü Sahib Kərimliyə atası **Farman müəllimin** vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

"Elm" tədris mərkəzi

MAGIC LANGUAGES

- Ali məktəblər xarici dillər
- kompyuter kursları
- Magistratura - dövlət qulluğu - məntiq
- 1.C. mühasibat - anbar - bank işi
- Məktəbə qədər həftədə 5 dəfə
- Sürücülük kursları (1 aya 100 AZN)

Ünvan: 1. «Neftçilər» metrosu 40 mert. R.Rüstəmov-44

Tel./Faks: (012) 421-10-46; 408-44-43;

Mob: (055) 660-60-95; (050)203-55-95

Ünvan: 2. «İnşaatçılar» metrosu 60 metr. «İran» klinikasının yanı

Tel./Faks: (012) 434-88-28; 408-44-74;

Mob: (055) 660-07-05

Azərbaycanlı gəncin fotosu Nyu-Yorku danışdırır

Nyu-Yorkda az qala hər kəs fransalı rəssam JR-in 45 metr uzunluğunda olan fotosundan danışır. Rəssam yeri-yeri bir gəncin fotosunu çəkib və sonra onu 62 ədəd böyük hissələrdə çap edib. Aprelin 11-də gecə 20 nəfərlik komandası ilə birgə həmin fotonu Nyu-Yorkda - "FlatironPlaza"nın yaxınlığında yerə yapışdırıb.

İndi nəinki Nyu-York, ABŞ-in digər şəhərlərində 4 saata hazır olan bu fotodan danışirlar. Həmin fotodakı gəncə azərbaycanlı Elmar Əliyevdir. O, Nyu-Yorkda yaşayır və oradakı "Old Baku" restoranında çalışır.

"New York Times" yazır ki, sakinlər əvvəl bu fotoya diqqət yetirməyiblər. Çünki hansısa bir rəssamın üzərindən yeridiklərini bilmək üçün yerə ancaq və ancaq yuxarıdan baxmaq lazımdır. Foto cəmi bir gün Nyu-Yorkda qala bilər. Elə həmin gün küçələri təmizləyən maşın həmin fotonu da təmizləyir - bəlkə də orada bir rəm-

z olduğunu bilmədən.

Maraqlısı odur ki, bu fotonu məşhurlaşdıran məqam onun yerə yapışdırılan andan silinənə qədər baş verənlərin yuxarıdan video ilə çəkilməsidir.

JR Nolita küçəsində ötən il Nyu-Yorka gələn 16 nəfərin portretini çəkib. Onlardan biri də ABŞ-a 2014-cü ilin avqustunda - "green cart" udan-

dan sonra gələn Elmar Əliyev olub. Görünür, Elmarın bəxti bu dəfə yenə gətirib. JR 16 portret arasından məhz onun fotosunu seçib.

Elmar deyir ki, "Evdə tək-2" filmindən tanıdığı Nyu-Yorkun Mərkəzi Parkı və plazanın ətrafında gəzməyi xoşlayır. JR isə deyir ki, Elmarın yeriyərkən əllərini də irəli aparmasından xoşu gəlib.

Prezident zəlzələdən qorxub gecəni küçədə keçirdi

Nepaldakı güclü zəlzələ ölkə prezidenti Ram Baran Yadavı gecəni küçədə, çadırdakı keçirməyə məcbur edib.

Len.az-ın TASS-a istinadən xəbərinə görə, onun mühafizəçiləri qonşu çadırdakı məskunlaşdı.

Prezidentin cangüdənlərinin sözlərinə görə, XIX əsrdə tikilmiş prezident sarayı növbəti təkanlara dözməyə bilər.

Yerli KİV-in məlumatına görə, Ram Baran Yadav paytaxt Katmandunun küçələrində, çadırdakı qalmaqda davam edir.

Bakı metrosunda yeni aparatlar

"Bakı Metropoliteni" QSC-nin metrostansiyalarında hesabın doldurulması və keçid üçün yeni terminal və turniketlərin quraşdırılmasına başlanıb. "Report" xəbər verir ki, hazırda Metropolitenin "20 Yanvar" stansiyasında yeni avadanlıqların quraşdırılması prosesi həyata keçirilir.

Məlumatla görə, yeni kartın qiyməti 2 manat olacaq və onlar ilkin mərhələdə hazırda istismarda olan kartlarla yanaşı istifadə ediləcək. Sonrakı mərhələdə köhnə kartlar vətəndaşlardan təhvil alınacaq.

Türkiyədə artıq bu sözə görə həbs cəzası verilir

Türkiyə məhkəməsi gündəlik həyatda baş verən münaqişələrin az qala hamısında deyilən "lan" sözünü işlədənlərə həbs cəzası istəyib. Anspres-in məlumatına görə, bu sözün təhqir iddiası səbəbilə məhkəməyə üz tutanların çoxluğu mövzunu gündəmə gətirib.

Təhqir iddialarına baxan Cəza Dairəsi bu iddialarda "lan" sözünü kobud və narahatedici olaraq qəbul edib verilən cəzaları pozur, bəraət qərarlarını da təsdiqləyirdi. Ancaq bu dəfə mövzu cəza iddialarındakı son qərar yeri olan Baş Cəza Məhkəməsinə müzakirəyə çıxarılib və bu sözün təhqir olduğuna qərar verildi.

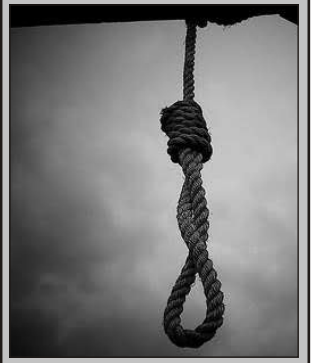
İddiaya mövzu hadisə isə Ankaranın Beypazarı mahalında yaşanıb. Atilla adlı şəxs bir iş üçün gəlmiş polis bölməsində mübahisə edərkən polise "Yetər, lan" ifadəsini işlədib. Kişinin polise belə müraciət etməsi təhqir olaraq qəbul edilib və hadisə ilə bağlı protokol hazırlanıb. Atilla barəsində "təhqir" maddəsilə cinayət işinə başlanılır və məhkəmə ona 1 il 2 ay həbs cəzası verir. Sonra cəza 7 min lirə pul cəzasına çevrilir.

Məhkəmənin qərarından narazı olan Atilla Apelyasiya məhkəməsinə şikayət edib. Apelyasiya məhkəməsi məsələni həll edə bilmədikdə işə Baş Prokurorluq qarışır. Məhkəmənin qərarı qüvvədə qaldığından Atilla 7 min türk lirəsi cəza ödəməli olacaq və bundan sonra da məhkəmələr "lan" sözünü təhqir kimi qəbul edəcək.

Zaqatala sakini göbələkdən zəhərlənib

Zaqatalada 17 yaşlı oğlan göbələkdən zəhərlənib. Rayon Mərkəzi Xəstəxanasından (RMX) APA-nın Şəki-Zaqatala bürosuna verilən məlumata görə, rayonun Uzun Qazmalar kənd sakini, 1998-ci il təvəllüdü Əhməd Yasin oğlu Bəkirov aprelin 26-da saat 11 radələrində zəhərlənmə əlamətləri ilə xəstəxanaya daxil olub. Hakim müayinəsi zamanı məlum olub ki, 17 yaşlı Əhməd Bəkirov yaşadığı evdə ailə üzvləri ilə birlikdə göbələk yeyib.

Onda göbələkdən zəhərlənmə əlamətləri olduğu üçün xəstəxanada lazımi tibbi yardım göstərildikdən sonra müalicəsini davam etdirmək üçün Bakıya - Respublika Toksikologiya Mərkəzinə göndərilib.

Zaqatalada 3 uşaq anası intihar etdi

Zaqatalada intihar hadisəsi baş verib. Rayon Polis Şöbəsinə APA-nın Şəki-Zaqatala bürosuna verilən məlumata görə, rayonun Yuxarı Çardaqlar kənd sakini, 1966-cı il təvəllüdü Atıfat İmamqazı qızı Məmmədovanın meyiti yaşadığı evin həyətyanı sahəsində tikilmiş tövləsində asılmış vəziyyətdə yaxınları tərəfindən aşkar edilib.

Rayon hüquq-mühafizə əməkdaşlarının araşdırması zamanı 3 uşaq anası, 49 yaşlı A. Məmmədovanın intihar etdiyi məlum olub. İntiharın səbəbləri hələlik məlum deyil.

Faktla bağlı Zaqatala Rayon Prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 125-ci (özünü öldürmə həddinə çatdırma) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb, araşdırma aparılır.

Dünyada hansı ölkənin pasportu daha etibarlı və güclüdür?

"Passport Index" internet saytı dünyada ən güclü və etibarlı pasportlara malik ölkələrin siyahısını dərc edib. Tərtib edilən siyahıda ilk növbədə ölkənin diplomatik çəkisi nəzərə alınıb.

Reytinqə Amerika Birləşmiş Ştatları və Böyük Britaniya başçılıq edirlər. Bu ölkələrin vətəndaşları pasportları sayəsində 147 ölkəyə, sonrakı yerdə gələn Fransa, Almaniyə və Cənubi Koreya sakinləri 145 ölkəyə vizasız səfər edə bilərlər. İtaliya və İsveç vətəndaşlarının 144, Danimarka, Finlandiya, Hollandiya, Lüksemburq, Yaponiya, Sinqapur sakinlərinin 143, İsveçrə vətəndaşlarının isə 142 ölkəyə vizasız daxil olmaq imkanı var.

Siyahıda altmışıncı yerdə gələn Cənubi Sudan, Birma, Solomon sahil (Sakit Okean) və Fələstin sakinləri yalnız 28 ölkəyə sərbəst getmək hüququna malikdirlər.

Bir vaxtlar keçmiş Yuqoslaviya pasportu dünyanın ən güclü pasportu sayılırdı. Bu ölkənin pasportu ilə həm Qərbi, həm də kommunist rejimli dövlətlərə getmək mümkündür. Buna görə də Yuqoslaviya pasportu ən bahalı pasport hesab edilərək qara bazarda 5-6 min dollara satılırdı.

"Sən bizim solmayan gülümüz, NƏRGİZİMİZSƏN!"

Nərgiz Yaqublu torpağa tapşırıldı; vicdan məhbusu Tofiq Yaqublunun övladını son mənzilə izdiham yola saldı...

Aprelin 23-də Rusiyanın Tomsk şəhərində müalicə olunduğu xəstəxanada ağır xəstəlik üzündən vaxtsız vəfat etmiş jurnalist, Müsavat başqanının müavini Tofiq Yaqublunun qızı Nərgiz Yaqublu aprelin 25-də Qaraçuxur qəbiristanlığında torpağa tapşırılıb. Mərhumun ruhuna dua oxunub.

Nərgiz Yaqublunu son mənzilə yüzlərlə insan müşayiət edib. Dəfn mərasimində iştirak edənlərin arasında milli-azadlıq hərəkatının liderləri, ictimai-siyasi xadimlər, sabiq deputatlar, tanınmış ziyalılar da olub.

Qeyd edək ki, Nərgiz Yaqublu ölkənin gənclər hərəkatının önəmli simalarından, liderlərindən biri idi. O, ailə həyatı qurana qədər "Yeni Müsavat" qəzetinin müxbiri olmuşdu.

Nərgizin dostları, gənclər təşkilatlarındakı yoldaşları onun üçün hazırladıkları transparantı əllərində tutmuşdular: "Sən bizim solmayan gülümüz, NƏRGİZİMİZSƏN!"

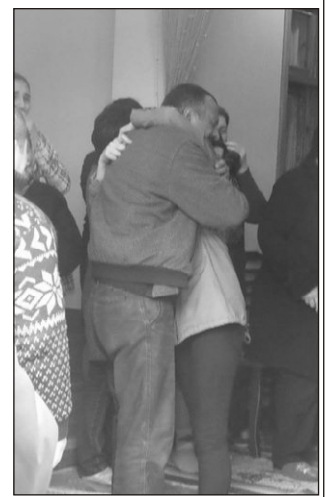
N.Yaqublunun vaxtsız vəfatı ölkədə və ondan kənarında yaşayan minlərlə insanı kədəre qərq edib. Artıq neçənci gündür ki, minlərlə insan medidada və sosial şəbəkədə gənc siyasi fəalın vaxtsız vəfatı ilə bağlı üzüntüsünü ifadə edir.

□ Cavansir ABBASLI

Tofiq Yaqublunun azad olunması üçün prezidentə müraciətlərin ardı-arası kəsilmir

Başqan müavininin əfvə düşməsi məsələsi aktuallaşıb; deputatlar bu barədə nə düşünürlər?

Xəbər verildiyi kimi, Müsavat başqanının müavini, vicdan məhbusu Tofiq Yaqublu qızı Nərgiz Yaqublunun ölümü ilə bağlı 7 günlüyünə azadlığa buraxılıb. Qızının ölümündən sonra başqan müavininin əfvə düşməsi məsələsi aktuallaşıb. Bir sıra siyasi qurumlar T.Yaqublunun azad olunması üçün ölkə prezidentinə müraciət ediblər.

"Yeni Müsavat" qəzetinin baş redaktoru Rauf Arifoğlu T.Yaqublunun əfv olunması üçün artıq ikinci dəfə ölkə prezidentinə müraciət edib. Bütöv Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyası Ali Məclisi də müraciətində Tofiq Yaqublunu əfv etməyə çağırıb. İnsan Hüquqları üzrə Birgə İşçi Qrupu da əfv üçün müraciət edib. Bütöv Azərbaycan Ocaqları da vicdan məhbusunun azadlığa çıxması üçün prezidentə müraciət edənlər sırasındadır.

Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə T.Yaqublunun azad olunması üçün ölkə prezidentinə müraciət etmək barədə düşündüklərini söylədi: "Müraciət etmək barədə düşünürük. 125-lər Siyasi Klubunun son toplantısında bu məsələ müzakirə olunub. Mən də bu qurumun üzvüyəm. Millət vəkili olaraq düşünürəm ki, parlamentin iclasında cənab prezidentə müraciət edim. Hər halda Tofiq bəyin azadlığa buraxılması mümkündür. Bu hadisə hər birimizin başına gələ bilər. Ölkə prezidentinə düzgün məlumat çatdırılsa, onunla bağlı qərar verə bilərlər".

İqtidaryönlü deputat Fəzail Ağamalı Tofiq Yaqublunun özünün ölkə başçısına müraciət etməsinin vacibliyini vurğuladı: "İlk növbədə, həmin şəxsin özü cənab prezidentə müraciət etməlidir. Əgər özü müraciət etmirsə, onun əvəzindən bizim müraciət etməyimiz heç bir məntiqə sığmır. Tamamilə əminəm ki, əgər onun özü, ailəsi cənab prezidentə müraciət etsə, ona humanistlik göstəriləcək, azad olunması üçün qərar veriləcək. Mən baş vermiş faciə ilə bağlı Nərgiz xanımın valideynlərinə başsağlığı verirəm. Belə yaşda övlad itkisi valideyn üçün çox ağırdır".

Milli Dirçəliş Hərəkatı Partiyasının sədri, deputat Fərəc Quliyev müraciət barədə düşünmədiyini bildirdi: "Bu barədə bir fikrim yoxdur. Çox ağır itkidir. Tofiq bəyə başsağlığı verirəm. Amma hər kəs də məhkəmə qarşısında günahı yoxdursa, azad olunmalıdır. Mən bir vaxtlar Nigar Yaqublu ilə bağlı müraciətə imza qoymuşam. Amma Tofiq bəylə bağlı məsələyə münasibət bildirmək yanlış olar. İnşallah, azadlığa çıxar. Heç kimin həbsdə qalmasını istəmirəm. Özüm 8 il məhəb həyatı yaşamışam. Hamıya azadlıq arzulayıram. Amma ölkədə hər kəs qanun qarşısında bərabər olmalıdır. Kiminsə statusu onu qanunlardan kənar qoya bilməz. Böyük amnistiya olarsa, bunu alqışlayaram".

□ Cavansir ABBASLI

“Azərbaycanın peşəkar orduya keçməsi qaçılmazdır”

Hərbi ekspert: “Bu model artıq özünü doğrultmuş bir sistem olduğundan indi hamı bu haqda ciddi düşünür...”

Rusiya ordusunun yarısı müqaviləli xidmətçilərdən ibarətdir. “İnterfaks” Agentliyinin məlumatına görə, bu barədə Rusiya müdafiə nazirinin müavini Nikolay Pankov açıqlama verib. N.Pankov deyib ki, hazırda Rusiya ordusunda müqavilə əsasında 300 minə yaxın sırayı və ya çavuş rüt-bəsində qulluq edir, 300 min nəfər isə zabitdir. Bu isə ümumilikdə Rusiya ordusunun yarısını təşkil edir.

Keçmiş sovet respublikalarında bu günə qədər ordu və digər silahlı birləşmələr əsasən çağırışçılardan formalaşdırılır, yalnız az miqdarda müddətdən artıq xidmət edən qulluqçular olub. Ancaq son illərdə postsovet respublikaları ordularında böyük ölçüdə müqaviləli orduya keçid prosesi baş verir. İki il əvvəl Rusiyanın müdafiə naziri Sergey Şoyqu bildirmişdi ki, rus ordusu bütövlükdə olmasa da, mühüm bir hissəsini müqaviləli hərbi qulluqçu sistemine keçirəcək.

Hərbi ekspertlərə görə, çağırışçılarla müqayisədə müqaviləli hərbiçilər daha hazırlıqlı və effektiv olur. Doğrudur, müqaviləli xidmət daha çox pul tələb etsə də, ekspertlərə görə, keyfiyyət baxımından müqaviləli ordu daha üstündür. Azərbaycanda da son illərdə müqaviləli qulluqçuların cəlb olunması prosesi gedir. Artıq bir çox təsərrüfat işlərinə müqaviləli ilə mülki şəxslər cəlb olunub. Eyni zamanda orduda, xüsusən də cəbhədə xüsusi peşəkarlıq tələb edən istiqamətlərə müqaviləli ordunun cəlb olunması, yeni qismən də olsa peşəkar orduya keçid müşahidə olunur.

Hərbi ekspert Üzeyir Cəfərov deyir ki, dünyanın əksər ölkələri tədricən müqaviləli ordu sistemine keçir və bu da səbəbsiz deyil. Ekspertin fikrincə, yaxın dövrdə Azərbaycanın da bu sistemə keçməsi labüddür: “Çünki bu model artıq özünü doğrultmuş bir sistem olduğuna görə indi hamı bu haqda ciddi düşünür. Bizim şimal qonşumuz olan Rusiya Silahlı Qüvvələri (SQ) də artıq 50 faiz müqaviləli xidmətə keçib. Nəzərə alsaq ki, ruslar özlərini keçmiş SSRİ-nin hüquqi varisi hesab edirlər və indi keçmiş sovet respublikalarının hamısı müstəqil dövlətlərdir, öz SQ-si mövcuddur, bu müqaviləli ordu məsələsi gün-gündən aktuallaşır. Azərbaycan SQ də bu məsələdə müəyyən addımlar atıb və bu tendensiya get-gedə daha da genişlənəcək. Qanunvericilik bazası hələ ki tam imkan verməsə də, bu, yaxın illərdə baş verəcəkdir”.

Artıq bu istiqamətdə müəyyən işlərin görüldüyünü xatırladan Ü.Cəfərov bir sıra hərbi hissələrin peşəkarlardan formalaşdırıldığını deyir: “Bizim Milli Məclisdəki deputatlar deyirlər ki, Azərbaycan Qarabağ münaqişəsinə görə Ermənistanla müharibə vəziyyətindədir, ona görə müqaviləli ordu sistemini tətbiq etmək olmaz. Əslində isə bu istiqamətdə son vaxtlar xüsusən də Müdafiə Nazirliyində xeyli müsbət işlər görülüb və bu işlər davam etdirilir. Əsgər və zabitlərin sırf peşəkar olmaları üçün lazım olan addımlar atılır və hesab edirəm ki, bir müddət sonra biz tamamilə başqa mənzərənin şahidi olacağıq. Ölkəmizdə artıq elə hərbi hissələr var ki, onlarda ancaq müddətdən artıq hərbi xidmət edən hərbi qulluqçular və zabit heyəti xidmət edirlər. Bunun özü artıq müqaviləli və keyfiyyətə yeni ordu modelidir”.

□ KƏNAN

Bu gün ölkəmizin bolşevik Rusiyası tərəfindən işğal olunmasının 95-ci ildönümüdür. 95 il əvvəl məhz bu gün müstəqil Azərbaycan dövləti - Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti bolşevik-rus ordusunun təzyiqləri altında süqut edib. 23 ay fəaliyyət göstərmiş Cümhuriyyət rus işğalı nəticəsində devrilib, müstəqil dövlətin bütün atributları ləğv olunub və Azərbaycan ərazisi sovet imperiyasına birləşdirilib.

Aprelin 28-də rəsmiləşən işğal, sözsüz ki, Azərbaycanın ilhaqı idi. Sovet rejimi Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti təhvil aldığı 114 min kvadrat kilometrlik ölkənin böyük bir hissəsini Ermənistan başda olmaqla qonşu dövlətlərə güzəştə gedib. 1920-ci il aprel ayının sonlarından 1941-ci ilin avqustuna qədər repressiyalarda 47 min adam qətlə yetirilib. Aprelin 28-i sovet imperiyası mövcud olduğu 71 il ərzində rəsmi bayram kimi qeyd olunub. Yalnız 1991-ci ildə Azərbaycan təkrar müstəqillik qazandıqdan sonra 28 aprel həqiqəti xalqa açıqlandı və tarixdə öz həqiqi yerini aldı.

Azərbaycan Cümhuriyyəti dövrünün tədqiqatçısı, tarixçi alim Nəsiman Yaqublu rus işğalının 1920-ci il aprelin 26-dan 27-nə keçən gecə baş verdiyini deyir: “Həmin gecə 11-ci Qırmızı ordunun döyüşçüləri Azərbaycan sərhədlərini keçərək ölkə ərazisini işğal ediblər. Bir məqamı xüsusi qeyd etmək istəyirəm ki, Azərbaycan hökuməti, başda Məhəmməd Əmin Rəsulzadə olmaqla, işğala qarşı çıxıb. Parlamentinin aprelin 27-də keçirilən son iclasında bolşeviklərin verdiyi ultimatumu müzakirə edərək Rəsulzadə və digərləri işğalın əleyhinə çıxış ediblər. Hələ 1920-ci ilin yanvarında SSRİ xarici işlər komissarı Çiçerinin adından Azərbaycan hökumətinə nota daxil olmuşdu. Bu notaların məzmunundan da görünür ki, rus bolşevikləri Azərbaycanın müstəqilliyini qəbul eləmək istəmirlər. Təəssüflər olsun ki, bir qədər sonra ermənilərin də köməyi ilə ruslar öz məqsədlərinə çatdılar. 1920-ci ilin martında ermənilər Qarabağda qiyam qaldıraraq yerli əhaliyə hücumlar həyata keçirdilər. Hökumət ordunu Qarabağa, soyqırına məruz qalan vətəndaşlarını qorumağa göndərdi. Ona görə də Bakı faktiki olaraq müdafiəsiz qalmış-

27 aprel işğalından

95 il ötdü

Azərbaycana Rusiya təhlükəsi yenə qalır mı?

Sülhəddin Əkbər: “Rusiya Gürcüstan və Azərbaycan istiqamətində hərbi müdaxiləyə hazır vəziyyətdədir”

di. 1920-ci il aprelin 26-dan 27-nə keçən gecə Xaçmaz-Yalama istiqamətində 11-ci ordu hissələri Bakıya daxil oldular”.

Tarixçi alimin sözlərinə görə, Azərbaycan Cümhuriyyəti işğala qarşı dayansa da, dövrün şərtləri respublikanın süqutuna gətirib çıxarıb: “Biz xalq olaraq 11-ci orduya təslim olmamışıq, bütün imkanlarla işğalçı bolşeviklərlə mübarizə aparmışıq. Sadəcə olaraq, o zaman Azərbaycanı işğal edən qüvvə həm say etibarını itirirdi, həm də o zaman beynəlxalq şərait dövlətimizi qoruyub saxlamağa imkan vermədi”.

N.Yaqublunun sözlərinə görə, bolşevik işğalı nəticəsində Azərbaycanda yaradılmış dövlət təsisatları məhv edildi. Üçrəngli bayraq endirildi, ondan sonra ordu ləğv olundu. Bolşeviklər özləri imzaladıqları razılaşmaya əməl etmədilər: “Bolşeviklər Azərbaycanı işğal edəndə parlamentdə qəbul edilmiş 6 maddəlik sənədə əsasən bir çox atributlar qalmalı idi. Məsə-

Nəsiman Yaqublu: “Məhəmməd Əmin Rəsulzadəni həbs etmişdilər, Stalin gəlməsəydi, güllələməyə hazırlaşdılar”

lən, sənədə görə siyasi partiyalara toxunulmamalı idi, ancaq işğaldan sonra partiyalar qapadıldı. Müsavat Partiyasının fəaliyyətini qadağan etdilər, üzvlərini repressiyalara məruz qoydular. Eyni zamanda, sənədə Azərbaycan Cümhuriyyətinin siyasi xadimlərinə toxunulmaması şərti vardı. Ancaq buna məhəl qoyulmadı, Gəncənin qubernatoru Rəfibəyov güllələndi, Nəsiman bəy Yusifbəyli, Fətəlixan Xoyskini müəmmal şəkildə öldürdülər. Məhəmməd Əmin Rəsulzadəni həbs etdilər, Stalin gəlməsəydi, güllələməyə hazırlaşdılar. Bununla bağlı qərar vardı. Nəriman Nərimanov öldürüldü. Daha sonra Moskvada zəhərləyib aradan götürdülər. Yəni Azərbaycanda əsas qoyulmuş müstəqil dövlətin bütün atributlarına son qoyuldu”.

27 aprel işğalından 95 il keçsə də, Azərbaycan artıq 24 ildir öz müstəqilliyinə qovuşsa da, keçmiş SSRİ məkanında və ətraf regionlarda yenə 20-ci əsrin əvvəllərinə

oxşar siyasi proseslər müşahidə olunmaqda, Rusiyanın yenidən aktivləşməsi və gərginlik artmaqdadır. Milli təhlükəsizlik nazirinin sabiq birinci müavini, Azad Demokratlar Partiyasının sədri Sülhəddin Əkbər hesab edir ki, 95 il sonra Rusiya yenə Azərbaycan da daxil keçmiş SSRİ ərazilərini ələ keçirmək istəyində olduğunu nümayiş etdirir: “Tarixə nəzər saldıqda görürük ki, həmişə Rusiya gücləndikcə Cənubi Qafqazı, o cümlədən Azərbaycanı öz tərkibinə qatıb. Bu gün yenə də həmin işğal təhlükəsi qalır. Özü də bu təhlükə realdır. Çünki bu gün Rusiyaya rəhbərlik eləyən Vladimir Putin keçmiş Rusiya imperiyasını yeni formada formalaşdırmaq istəyini ortaya qoyub. Hətta Vladimir Putin dar dairədə çar adlandırılır. Çünki o, çar Rusiyasının siyasətini davam etdirir. Bilirsiniz ki, SSRİ-nin dağılmasını Putin 20-ci əsrin ən böyük geopolitik fəlakəti adlandırır. İndi də vaxtilə Rusiyanın tərkibinə daxil edilmiş əraziləri yenidən Rusiyaya birləşdirməyi qarşısına məqsəd qoyub. O, bu siyasətini Avrasiya İqtisadi İttifaqı layihəsi əsasında aparır. Təbii ki, indiki zamanda çar Rusiyasının apardığı siyasəti olduğu kimi təkrar etmək mümkün deyil, yeni geopolitik reallıqlardan çıxış edərək yeni siyasət əsasında bunu aparırlar. Postsovet məkanının böyük coğrafiyasına fikir versək görürük ki, harada gücü çatır, oranı öz təsir zonasına qatır. Harada ki, bunu edə bilmir orada müharibələr gedir. Moldovada Dnestryanı, Ukraynada Kırım işğal olunub, Gürcüstanda Abxaziya və Cənubi Osetiya, Azərbaycanda Dağlıq Qarabağ və ətraf yeddi rayon işğal olunub. Bu, imperiya siyasətinin nəticəsidir. GUAM xəttində olan dondurulmuş münaqişələrin yenidən alovlanma ehtimalı artır. Rusiya Gürcüstan və Azərbaycan istiqamətində hərbi müdaxilə etməyə hazır vəziyyətdədir”.

□ Etibar SEYİDAĞA

1993-cü ildə Azərbaycanın cənub zonasında "Talış-Muğan respublikası" elan edən, bir müddət həbsdə qaldıqdan sonra vətəndaşlıqdan məhrum edilərək ölkədən deportasiya olunan Əlikram Hübətov dünya ermənilərinin ünvanına müraciətə çıxış edib.

Özünü "Talış-Muğan respublikası"nın prezidenti adlandıran separatçı Əlikram Hübətov ermənilərə müraciətində qondarma "soyqırım" ilə əlaqədar başsağlığı verib: "Bu gün, erməni xalqı üçün belə bir gündə, biz talışlar sizinlə bərabər kədərlənirik. Qoy Yaradan sizə daha belə ağır sınaqlar göndərməsin!".

O, erməni - talış dostluğundan da danışıb: "Allah erməni xalqına səbir versin! Qoy bizim erməni-talış dostluğumuzun tənənəsini qeyd edəcəyimiz gün gəlib çatsın. Talış xalqı bu gün sizinlədir, bizim qardaş erməni xalqımız! Yaşasın erməni-talış dostluğu! Yaşasın erməni xalqı! Yaşasın Böyük Ermənistan!".

O, həmçinin Azərbaycanın ünvanına da ittihamlar səsləndirib: "Biz talışlar bu qəbildən olan vəhşiliklərdən xəbərdarıq. Biz onunla elə bu gün də qarşılaşırıq. Azərbaycan Respublikasında bizim ilə belə davranıblar! Bizim minlərlə sadıq oğullarımız Azərbaycan MTN divarları arasında işgəncələrlə məhv edilib! Talışlar elə indi də öz doğma torpaqlarında qul vəziyyətində yaşayırlar!".

Azərbaycanın cənub zonasının ziyalıları isə Əlikram Hübətovun bu fikirlərinə sərt münasibət göstərirlər. Cənub bölgəsində Müsavat Partiyasının veteran qurucularından olan Asən Həşimli musavat.com-a açıqlamasında bildirib ki, Ə.Hübətovun dedikləri növbəti uydurmadır: "Onun özünü yenidən gündəmdə saxlamaq üçün səsləndirdiyi yalanlardır. O, çoxdan yaddan çıxıb. Və bu mövqeyi, mesajı ilə yenidən Azərbaycanın siyasi gündəminə düşmək istəyir. Talışların ermənilərlə nə qardaşlığı, nə dostluğu, nə də ortaq mövqeyi ola bilər. Bütün bölgələr kimi, talış bölgəsi də eyni həyat tərzini yaşayır. Problemlərin həlli baxımından da eyni mövqedədir. Cənub bölgəsini başqa bölgələrdən fərqləndirmək qeyri-mümkündür. Burada qarışıqlıq salmaq bir çox ölkələrin marağıdır və Əlikram Hübətov kimi adamların əli ilə iğtişəşdə maraqlıdırlar. Belələri də onlara bəhanələr verir. Azərbaycan xalqı bütöv bir xalqdır, talışları ayırmaq doğru deyil. Əksinə, bütöv Azərbaycan məsələsi gündəlikdə olmalıdır. Bu ölkədə normal siyasi mühit mümkün olduğdan sonra, talışların da, digər millətlərin də problemləri tam həll olunacaq".

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri Allahşükür Paşazadənin qardası, Azərbaycan Milli Məclisinin deputatı Cavanşir Paşazadə isə APA-ya açıqlamasında bildirib ki, Əlikram Hübətov azərbaycanlı deyil: "Onun Ermənistanı, oradan da Dağlıq Qarabağa gedib orada talışlarla bağlı çıxış etməyə haqqı yoxdur. Onu

adamlar bizim üçün xəyanətkardırlar. Əlikram Hübətovdan hələ soruşmaq lazımdır ki, talışca bilir, ya yox?.."

 Bizim şərh: Hesab edirik ki, hörmətli Hadı müəllim bu mövqeyi ilə yenidən ciddi bir yanlışa imza atıb. Ə.Hübətovu "türkləşdirmək", onun xəyanətini "türklüyünə" bağla-

kə bir neçə hissəyə bölünmüşdü. Ona görə də bizim xalq Əlikram Hübətov kimi adamları heç vaxt qəbul etmir və edə də bilməz. Ölkədaxili separatizmin, milli ədavətin müəllifi olan, millətin adından danışan, yağı düşmənlə bir yerdə olan dinimizin düşmənidir. O vaxt Ermənistanda talış radiosu açmaq kimi bir fikir də

Əlikram Hübətovun

fikirələrinə cənub

bölgəmizdən sərt təkpi

"Talışların ermənilərlə nə qardaşlığı, nə dostluğu, nə də ortaq mövqeyi ola bilər..."

talışlar, cənub bölgəsinin camaatı talışlıqdan çıxarıb. Xalq onu vətəndən deportasiya edib". Deputatın fikrinə, Ə.Hübətov bir dəfə vətəni satıbsa, yenə sata bilər: "O artıq ermənilərdən biridir".

Cənub bölgəsindən olan digər deputat, parlamentin Sosial siyasət komitəsinin sədri Hadı Rəcəbli isə deyib ki, Ə.Hübətovun talışların adından danışmağa haqqı yoxdur və o, ümumiyyətlə, milliyətcə talış deyil, Lərikin talışıdır. H.Rəcəbli qeyd edib ki, bütün hallarda Azərbaycan xalqı, xüsusilə də cənub bölgəsi Ə.Hübətovu qəbul etmir: "Bu gün Azərbaycanın Əkrəm Əylisli də var, Əlikram Hübətov da var. Bu insanları ilk gündən Azərbaycan cəmiyyəti qəbul eləməyib. Bu

maq qətiyyəni doğru deyil və Azərbaycanın bütövlük konsepsiyasına ziddir. Ə.Hübətov vətən xainidir, ermənidir də betəkdir və belə birinə götürüb "türk kəndindəndir" demək, Azərbaycanın türkəşillə əhalisinə həqarətdir. Ümid edirik ki, deputat H. Rəcəbli növbəti yanlış mövqeyini ən qısa zamanda düzəldəcək və Ə. Hübətovun ünvanına onun ləyaqət olduğu ifadələri səsləndirəcək.

 Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin cənub bölgəsi üzrə nümayəndəsi Hacı Qəni Axundzadə (Sədi) bəyan edib ki, Ə.Hübətovun gedib haradansa talışlar adından çıxış etməyə haqqı çatmır: "Biz Əlikram Hübətovə görə o vaxt çətin günlər - kaos, qalmaqallı günlər yaşamışıq. Öl-

ortaya atmışdılar. Bu, cəfəngiyatdır. İyirmi faiz torpaqlarımızı işğal edən, əli qanımıza bulan Ermənistanla eyni fikirdə olan insanı biz qəbul edə bilmərik".

Müsavat Partiyasının üzvü Əlvəz Talışxanlı isə bildirib ki, Lənkəran xanının nəvəsi olaraq Ə.Hübətov kimi bir adamın fəaliyyətini kəskin pisləyir: "Mən Əlikram kimi firil-daçqıları, haraninsa qucağına atılmış bir adamı tanımırıram. Qısa formada desək, o, bizə düşməndir. Onun bizim aramızda heç bir nüfuzu yoxdur. Azərbaycan dövlətçiliyinə xələl gətirən hansısa bir adamı bütün el-obam pisləyir. Şəxsən bir müsavatçı kimi mənə, qohum-əqrəbəmin bir amalı var, bu da bütöv Azərbaycanıdır".

Müsavat Partiyası başqanının müavini Gülağa Aslanlı da məsələyə münasibətini açıqlayıb. Onun sözlərinə görə, Ə.Hübətov elə bir tipdir ki, onun fəaliyyəti ilə bağlı şərh verməyə ehtiyac yoxdur: "Mən hələ indiyə qədər cənub bölgəsində onun hansısa fikrinə dəstək verəcək 10 nəfər də görməmişəm. Ona görə də biz bu məsələdən narahat deyilik. Bildirirəm ki, o, Azərbaycan vətəndaşı deyil, xaindir. Ona görə də onunla bağlı elə bir şərh verməyə ehtiyac duyuram".

Əslən cənub bölgəsindən olan xalq artisti Cənəli Əkbərov isə Əlikram Hübətovun hərəkətindən hiddətlənib: "O, talışlara heç vaxt nüfuz gətirməyib. O kimdir ki, talışlar adından danışır?!".

□ Rəy RƏFİYEVA

Nərgiz qoxulu ATA

Elşad PAŞASOY
 epashasoy@yahoo.com

Qulaqlarımdan hələ də o səs getmir: "Nərgiz, mənə qoyub hara gedirsən?! Getmə, Nərgiz!!!" Cənazə törəni boyu eşitdiyim bu səsin sahibi Nigarmış. Nə səsinə, nə də özünü tanımamışdım yol boyu. Adam nə qədər dəyişmiş, İlahi!

Biz illər boyu Nigarı belə görməmişdik. Küçə-meydanlarda təzyiqlə tuş gələndə də, bədbəxt hadisədən sonra mühakimə olunanda da, Tofiq bəyin cəza çəkdiyi müəssisəyə gedib-gələndə də üzündən təbəssüm əskik olmamışdı...

Nərgiz də eləcə. Ən çətin situasiyalarda gülümsəməyi bacaran, çox pozitiv enerjili xanım idi. İsmayılı yolunda ağır avtomobil qəzası keçirəndən sonra da ölümün bir addımlığından dönmələrini xəfif təbəssümlə nəql eləyirdi. Dopdolu həyat enerjisi var idi onda. Güllüdü, güllüdü, güllüdü... Haqsızlığa həm də gülüşü ilə etiraz edirdi sanki.

Bəzən onun Şəkiyə, Tofiq bəyin məhkəməsinə uzun yolu gedib-gəlməsindən, məşəqqətli yolçuluqdan sonra atası ilə çox qısa ünsiyyətindən sonra da üzündən təbəssümü əskik eləməməsi adamda təəccüb doğururdu. Bu əzablı anlardan, saatlardan sonra çoxları depressiyaya düşürdü. Ancaq o, sanki bütün ağrı-acısını içində boğaraq dərini, ələmini ətrafdakı insanlara yükləmək istəmirdi deyə, daim nikbin ovqatdaydı...

Tofiq bəy Nərgizin məzarına, onun cansız bədəninə ata qayğısı ilə nəvaziş göstərəndə göz yaşlarını saxlaya bilmədim. Sanki illər öncəydi, atası balaca Nərgizi beşiyyə qoymaq istəyirdi, ehtiyat edirdi ki, birdən oyanar, başının altını rahlayırdı ki, boynu əyri qalar, incidər. Məzarı üstünə düzülən daşların, tükülən torpağın da yorğansayağı ehməlcə salınmasına diqqət edirdi. Adamın ciyəri parçalanırdı bu səhnədən...

Bununla belə bir dözümlü ata obrazını gördüm Tofiq bəydə. Toyunu belə görə bilmədiyi balasını son mənzilə yola salarkən göz yaşlarını boğmağa, ürəyinə axıtmağa çalışdı, "hər şey yaxşı olacaq" dedi.

Bir daha sübut olundu ki, onlardan bu Vətənə, bu xalqa pislik gəlməz heç vədə. Yaxşılığa, yaxşı olmağa, yaxşı-lıq etməyə köklənmiş nəsilidir Yaqublular nəslilə...

Tofiq bəyi tanımayanlar Nərgizin dəfnində daha yaxından tanıdılar. Başdan-ayağa Vətən, millət, torpaq, bayraq sevdalısı olduğunu gördülər.

İki körpəsini Bakıda qoyub Qarabağ savaşına könüllü qatılarda da "Öncə Vətən" demişdi. Aprelin 25-də Nərgizi Vətən torpağına əmanət edəndə də "Vətən sağ olsun" söylədi. Vətən daşı, həm də ölkə vətəndaşı daha necə olur ki?!

İllər öncə bacısı həbs ediləndə uşaq sadələvhlüyü ilə "ata, gedək, mən polisədə qalım, bacım evə gəlsin" deyən Rəhimin için-çin ağlaması ürəkleri göynətdi. Rəhim hələ başa vurmadığı bu məktəbli ömründə nələr görmədi, nələr yaşamadı? Çilikli və uşaqlıq, yeniyetməlik həyatı...

Nərgiz son mənzilə canından artıq sevdiyi Azərbaycanın himninin sədaları altında yola salındı. "Səndən ötrü can verməyə cümlə hazırız..." O anda gözələrim Tofiq bəy, sonra da Rəhimə sataşdı. Gözlərindən yaş seli axa-axa himnimizi oxuyurdular. Vətənə bağlılıq ayrı necə ola bilər?

Əslində belə olmamalıydı. İki dəfə Milli Qəhrəman adına layiq görülen mayor Tofiq Yaqublu ömrünü zindanda yox, evində keçirməli, Nərgizin dünyaya gətirdiyi balacanı bağına basıb baba sevincini yaşamaq, həyatdan zövq almamalıydı. Olmadı, tale bu sevinci də ona və fədakar Maya xanıma çox gördü...

Nərgizimiz getdi əlimizdən, qaytarmaq mümkün deyil. Ancaq Yaqubluların bundan sonra daha çox diqqətə ehtiyacı var. Bir azdan hamı gedəcək öz evinə, bir Maya xanım, bir Nigar, bir Rəhim qalacaq, masa üstündəki Nərgizin güllərüz şəklinə baxıb ağlaya-ağlaya. Yeganə təsəlli Tofiq bəyin ailəsinə həmişəlik dönüşü ola bilər.

Bir anlıq təsəvvür edin, öz əlləri ilə balasını soyuq məzara qoyan ata soyuq zindana qayıdır, nə təsəlli verə bilər?... Təsəvvürə belə gətirmək çətinidir hər keçən gecəni...

Bu günlərdə ölkə prezidentinə müraciətlər edilib. Baş yazarımız Rauf bəy, deputatlar İqbal bəy, Qüdrət bəy... Bu gün çoxları prezidentin Tofiq bəylə bağlı humanist qərarını gözləyir.

Ümidlər də böyükdür. Axı, prezident həm də atadır, babadır, yəqin ki, vətəndaşının başına gələn bu müsibətdən də xəbəri var. Heç olmasa həbs-qətimkan tədbirini ev dustaqlığı ilə əvəzləmək olar. Tofiq bəy bu gün evdəkilərə daha çox lazımdır. Boynuna sarılıb Nərgizin qoxusunu ondan almaları üçün.

Bəlkə elə Nərgiz də atası evə gəlsin deyə, getdi...

Əli İnsanov may əfvinə düşəcəkmə?

Sabiq nazirin gələn ay azadlığa çıxma biləcəyi ilə bağlı fərqli gözləntilər var...

May ayında əfv veriləcəyi barədə yayılan xəbərlər öz təsdiqini tapmaqdadır. Bir çox siyasi məhbus da şamil olunacağı deyilən əfvdə bəzi tanınmışların azadlığa çıxma şansları kifayət qədər yüksək görünür. Bu sırada keçmiş səhiyyə naziri Əli İnsanovun da adı çəkilir.

Yada salaq ki, Avropa Məhkəməsinin sabiq nazirin azad olunması üçün iki il öncədən qərar verməsinə baxmayaraq, İnsanov hələ də həbsdədir. 11 il həbs cəzasının artıq 9 il yarımını çəkən keçmiş nazirin əfv düşəcəyinə ümidlər az deyil. Bu mövzuda qəzetimizə danışan İnsan Haqları üzrə Birgə İşçi Qrupunun üzvü Səadət Bənəyirli sabiq nazirin azad olunması istiqamətində əllərindən gələni etdiklərini bildirdi: "Demək olar ki, hər iclasda onunla bağlı məsələni qaldırıq. Əli İnsanov ona kəsilən cəzanın 2/3 hissəsini çəkib. Onun bu cəhətdən də şansı var. Avropa Məhkəməsinin də qərarı mövcuddur. Çox istərdik ki, mayda əfv olsun və sərəncamda Əli İnsanovun da adı olsun. Bunun nə dərəcədə reallaşacağını söyləmək mənim üçün çətindir. Onun əfvi birbaşa prezidentin özündən asılıdır. Cənab prezident istəsə, azad edə bilər".

Hüquq müdafiəçisi "Əli İnsanov əfv yazsaydı, hazırda azadlıqda olardımı" sualımıza belə cavab verdi: "Bunu ehtimal edə bilmərəm. Əfv yazsaydı, çoxdan yazardı. Bilirsiniz ki, onunla bərabər həbs olunan dövlət rəhbərləri də var idi. Fərhad Əliyev və başqaları əfv yazdılar, azadlığa çıxdılar. Əli İnsanov əfv ərizəsi ilə heç vaxt müraciət etməyib. Hər halda, bizdə bu barədə məlumat yoxdur. Mən çox istərdim ki, nə qədər mümkündürsə, bir o qədər tez azad olunsun".

İqtidaryönlü deputat Zahir Oruc Əli İnsanovun daim gündəmi zəbt edən açıqlamalarla çıxış etdiyini söylədi: "Əli İnsanov zamanında bu hakimiyyətdə kifayət qədər yüksək vəzifə tuturdu. Ona eyni zamanda hakim partiyanın idarəçiliyində yüksək mövqelər verilmişdi. O, dövrə bu səlahiyyətlərdən ən yüksək səviyyədə istifadə edirdi. Sonrakı dövərdə onun ətrafında yaratdığı saxta təkəkkürlər, atdığı addımlar, ən nəhayət, məhkəmə hökmü ilə azadlığını itirməsi ilə nəticələndi. Təəssüflər olsun ki, o, həbsxana divarları içərisindən belə, özünəməxsus iddialarını davam etdirdi. Zamanında ən kəskin şəkildə ittiham etdiyi hakimiyyət əleyhdarları ilə eyni sıranı bölüşməyə başladı. Siyasi nöqtədən ona görə danışsın ki, ona verilmiş hökmə olan cinayət maddələrini sadalamağa ehtiyac yoxdur. Əfv üçün məsələnin önəmli tərəfini qeyd etməliyik. Əli İnsanov bu dövrdə əməllərindən geri çəkilmək, etiraf etmək, əfv dilmək əvəzinə, daim medianın gündəmini zəbt edən məlum açıqlamalar və ittihamlarla çıxış etdi. Belə olan halda əfvün hüququ prosedurlarını həyata keçirmək mümkün deyil. Ölkə başçısına müraciət etmədən, cəzasının qalan hissəsindən azad olunması mümkünsüz görünür".

Deputat Əli İnsanovun həbsxanadan qəhrəman libasında çıxmaq istədiyini də qeyd etdi: "Mənə elə gəlir ki, Əli İnsanov həbsxanadan qəhrəman libasında çıxmaq istəyir. Bunun üçün verilən cəzanın hamısını çəkib azad olmağa çalışır. Cəmiyyətdə elə qüvvələr var ki, bunu gözləyirlər. Əli İnsanovun siyasi personası üzərində böyük planlar qurulub. Onunla hədəfə çatmağa ümid edirlər. Bunlar utopiyalardır. May ayında olacaq əfvə onun azad olunacağını gözləmirəm. Mənim fundamental mövqeyimdə ki, bir insan öz qapısını açmaqda iştirak etməlidir. Ən sonda təbii ki, qərar dövlət başçısı tərəfindən verilir. Məlumat əsasən deyə bilərəm ki, may ayında bir sıra məhbuslar azad olunacaq. Dövlət öz humanizmini göstərməyə çalışacaq. Bu humanizm siyasətindən istifadə etməyən Əli İnsanov olub ki, cəzasının çox hissəsini artıq orada keçirməkdədir".

Qeyd edək ki, Əli İnsanov 2005-ci ilin oktyabrında "dövlət çevrilişi" ittihamı ilə həbs olunub. Lakin sonradan ona qarşı Cinayət Məcəlləsinin 179.3.2-cü (külli miqdarda mənimsəmə və ya israf etmə) 306.2 (vəzifəli şəxs tərəfindən məhkəmənin hökmünü, qərarını, yaxud digər aktını icra etməmə), 308 (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə), 311 (rüşvət alma) və 313-cü (vəzifə saxtakarlığı) maddələri ilə ittiham irəli sürülüb. 2007-ci ilin aprel ayında əmlakı müsadirə olunub və 3 il ərzində dövlət vəzifəsi tutması qadağan olunmuşla, 11 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Hazırda 13 sayılı cəzaçəkmə müəssisəsində cəza çəkir.

□ Cavansir ABBASLI

Parlament seçkilərinə 6 ay qalıb. Siyasi partiyaların bəziləri dairələr üzrə deputatlığa namizədlərini müəyyənləşdirməkdə olduqlarını bəyan ediblər. Diqqəti cəlb edən maraqlı məqam isə üzde olan partiyaların birinci şəxslərinin hansı dairədən namizəd olacaqlarının hələ də müəyyənləşməməsidir.

Müxalifət partiyalarının təmsilçiləri ilə seçki mövzusunda son bir həftədə apardığımız sorğu-sualda belə məlum olub ki, partiya sədrlərinin əksəriyyəti hələ də hansı seçki dairəsindən namizəd olacaqları barədə qərara gəlməyiblər. Bəzi partiya sədrləri hətta, ümumiyyətlə, seçkidə iştirak edib-etməyəcəyini müəyyənləşdirməyib. Seçki isə qarını kəsib, vaxt sürətlə gədir. Seçki mütəxəssisləri hesab edir ki, seçkiyə cəmi 6 ay qalmasına baxmayaraq, partiya sədrlərinin seçkidə iştirak edəcəkləri dairələri dəqiqləşdirməməsi onların özlərinin ziyanıdır, gecikmə seçki günü öz təsirini göstərəcək.

Siyasi şərhçi Elxan Şahinoğlu da hesab edir ki, seçkilərlə iş aparmaq, təmaslar qurmaq üçün namizədlərin indidən müəyyənləşməsi vacibdir: "Partiyaların məramı məhz seçkilərdə iştirak etmək, öz varlığını göstərmək və qələbəyə çalışmaqdır. Əgər bunların heç biri yoxdursa, partiya tərifinin özü mənasını itirir. Ona görə də partiya mütləq seçkilərdə iştirak etməlidir. Bəzilərinin hələ seçkidə iştirak edib-etməyəcəklərini bilmədiklərini bəyan etməsi suallar yaradır. Əgər partiyasansa,

Partiya liderləri seçki dairələrini dəqiqləşdirə bilmirlər

Bəzilərinin hələ seçkidə iştirak edib-etməyəcəklərini bilmədiklərini bəyan etməsi suallar yaradır...

seçkidə iştirak etməliyəm. İddia edə bilərlər ki, seçkilər saxtalaşdırılır, yenə də əvvəlki kimi olacaq. Onda yenə eyni sual çıxır ki, bəs, siz nəyə lazımsınız, əgər prosesi dəyişsə, seçkiyə təsir edə bilmirsinizsə, nəyə lazımsınız? Deməli, siz güclü deyilsiniz ki, prosesə heç bir təsir göstərə bilmirsiniz. Partiyalarda, onların rəhbərlərində bir qədər tənbələşmə də müşahidə olunur. Seçkiyə az vaxt qalıb, ancaq onların çoxu hələ hansı dairədən namizəd olacaqlarını bilmirlər, yaxud cəmiyyətə elan etmirlər. Qarşıdan isti yay ayları gəlir, yə-

qin ki, bir neçə ayı da havaların isti olması və bu baxımdan siyasi aktivliyin olmaması bəhanəsi ilə boşuna keçirəcəklər. Qalacaq sentyabr və oktyabr ayları. İki ayda isə nə qədər çeviklik ola bilər vaxt o qədər azdır ki, tam əhatəli seçki kampaniyası aparmaq asan deyil. Mən indiki durumu bir tərəfdən anlayıram. O baxımdan ki, partiyalar obyektiv və subyektiv səbəblərdən o qədər zəifləyib maliyyə vəsaitləri çox azdır. Ona görə də indidən olan-qalan maliyyəni, enerjini xərcləmək istəmərlər. Amma nə mane olur ki, partiya sədrləri

öz dairələrini elan etməsinlər? Elan etsələr, həmin dairələrin seçiciləri indidən bilərlər ki, filan partiyanın lideri onların dairəsindən namizəd olacaq. Namizədin tanınması baxımından bunun ancaq müsbət təsiri var".

Ekspertin sözlərinə görə, bugünkü mənzərə ondan ibarətdir ki, müxalifətdə üç qütb formalaşmış - Müsavat Partiyası, Milli Şura və "Azadlıq-2015" seçki bloku. Bu cür qütbləşmə də seçkidə öz mənfi təsirini göstərəcək. Narazı elektoratın səsleri parçalanacaq: "Bax, bu vəziyyətlə üzleşməmək üçün də indidən partiyalar müzakirə aparmalı, indidən qərarlar verməlidirlər. Bu cür qeyri-müəyyənlik yaxşı nəşə vəd etmir. Ola bilsin ki, partiya liderləri hakim partiyasının hansı dairədən kimi namizəd irəli sürəcəyini gözləyirlər. Amma bu gözlənti müxalifəti vaxt itkisinə məruz qoyur. Belə davam etsə, biz yenə də çox qısa müddətli seçki yarışının şahidi olacağıq. Yenə də müxalifət partiyaları parlamentdə az təmsil olunacaqlar".

□ Etibar SEYİDAĞA

Sabiq YAP-çı deputat uzun sükutu pozdu

Alqış Həsənoğlu: "Qərbə inteqrasiya olunmaq Azərbaycanın onun ayaqları altına xalça-palaz kimi sərilməsi anlamına gəlməməlidir..."

"Azərbaycana göstərilən təzyiqlərin bir qismi tarixi münasibət-in davamı olaraq ortaya çıxır və ənənəvi yanaşmadan irəli gəlir. Bu gündəlik dini mənsubiyyətimiz, etnik mənsəyimiz dünyamız bəzi dairələri tərəfindən heç cür həzm olunmayıb, indi də bu dəyərləri qəbul etmək istəməyirlər. Yəqin ki, hələ uzun müddət də bu kin-küdurət səngiməyəcək".

Uzun müddətdir prosesləri, sadəcə, izləməklə kifayətlənən, mətbuatda xeyli vaxtdır görünməyən YAP üzvü, sabiq deputat Alqış Həsənoğlu bu sözləri son zamanlar Azərbaycan hakimiyyətinə yönəlik xarici təzyiqləri "Yeni Müsavat"a şərh edərkən bildirib. Onun sözlərinə görə, digər səbəblər isə bugünkü dünyada yürüdülməyən mövcud siyasətin konjunkurasından qaynaqlanır və dünyanı yönləndirmək iddiasıyla çıxış edən bu mərkəzlərin siyasi xəttindəki ziddiyyətlərlə bağlıdır: "Düzdür, biz bu ziddiyyətləri bir çox hallarda ikili standartlar kimi şərh edirik. Ancaq mən deyərdim ki, bu ifadə də həmin ziddiyyətlərin mahiyyətini olduqca kimi, bütün rəngi ilə, çalarıyla birlikdə ifadə edə bilmir. Təəssüf ki, bu gün dünyada çoxsaylı, onlarla, yüzlərlə standartlar var və lazım olduqca yeniləri fikirləşib tapılır və heç bir əndazə, ölçü-biç, ədalət hissi gözlənilmədən tətbiq olunur".

A.Həsənoğlu bəzən diqqətdən yayınan bir mövzu - Türkiyə faktorunu üzərində dayanmaq istədiyini bildirdi: "Şübhəsiz ki, əksər dövrlərdə, xüsusilə də son bir neçə ildə Azərbaycanın haqlı və düzgün olaraq öz təbii, tarixi mütəfiqi ilə eyni mövqeyi paylaşması həm də Türkiyəyə qarşı xaricdən yönələn təzyiqləri, aqressiyanı paylaşmağımız deməkdir. Ancaq mən düşünürəm ki, Azərbaycan iqtidarının Türkiyə adına bölüşdüüyü təzyiqlərin bir qismi də birbaşa Türkiyənin öz daxilində gedən proseslərdən qaynaqlana bilər. Məlumdur ki, Türkiyənin indiki iqtidarı ilə Fətullah Gülen tərəfdarları arasında çox gərgin və hətta bəzi hallarda deyərdim ki, amansız bir mübarizə gedir. Bu prosesdə də Azərbaycan dövləti onun rəhbəri Rəcəb Tayyib Ərdoğanın, onun hakimiyyətinə açıq və birmənalı dəstək nümayiş etdirir. Nəzərə alaq ki, Türki-

Alqış Həsənoğlu

yə rəhbərlərinin telefon danışqlarına qulaq asmaq bacaranlar üçün "Vaşinqton Post" qəzetində Azərbaycan qarşı, Azərbaycan prezidentinin əleyhinə məqalə çap etməmək o qədər də əlçatmaz bir iş deyil".

İqtidar mətbuatında antiqərb motivlərinin güclənməsinə gəldikdə, A.Həsənoğlu qeyd etdi ki, bu, çox təbii qarşılanmalıdır: "Zaman-zaman Qərbin, Amerikanın xarici siyasət xətti müzakirə predmetinə çevrilib. Hətta Amerika cəmiyyətinin özündə belə, bu cür xəttə qarşı çıxanlar olur. Sizə bir fakt xatırladı: Ri-

çard Niksonun prezidentliyi dövründə "THE THO" adlı çox populyar bir rok qrupu var idi. Onlar Amerikanın xarici siyasət xəttinə qəti etiraz edirdilər. Öz etirazlarını bildirmək üçün maraqlı bir forma tapmışdılar. Geyindikləri köynəyin sinəsinə belə bir tezis yazmışdılar: "Sülh naminə öldürmək bakirlik naminə təcavüz etməkdir". Qəribədir ki, həmin rok qrupunun şüar kimi seçdiyi tezis bu gün də Amerika xarici siyasət xəttinin xarakterik cizgisi olaraq qalır. Belə demək mümkünsə, Qərb, Amerika yenə də sülh naminə öldürür, bakirlik naminə təcavüz edir".

"Yeni Müsavat"ın "bu cür qarşıdurmalar Azərbaycanın Qərblə əməkdaşlıqdan imtinasına gətirib çıxara bilərmi" sualını cavablandırarkən eks-deputat dedi ki, Azərbaycanın xarici siyasət kursu haqqında ən dəqiq, ən etibarlı və konseptual mənbə Azərbaycan prezidentidir: "Dövlət başçısı bütün çıxışlarında, müsahibələrində ikitərəfli, çox-tərəfli görüşlərində vurğulayır ki, Azərbaycan qarşıdurma yox, əməkdaşlıq məkanındır. Bu fikir bizim xarici siyasətimizin baza prinsipidir, ana xəttidir. Bəli, ölkəmiz Qərbə, dünyaya inteqrasiya olunmalıdır və bu istiqamətdə işlər gedir. Amma Qərbə, dünyaya inteqrasiya olunmaq Azərbaycanın Qərbin, dünyanın ayaqları altına xalça-palaz kimi sərilməsi anlamına gəlməməlidir. Biz Avropaya inteqrasiya oluna-oluna milli dövlətçilik simamızı qorumalı, milli dəyərlərimizi qoruya-qoruya dünyaya inteqrasiya olunmalıyıq. Bu nəticəyə isə Azərbaycan prezidentinin dediyi formatla nail olmaq mümkündür: qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq".

□ E.PAŞASOY

"Baxış bucağı"

Dünya tarixinin sonuncu yüz illiyinin ən möhtəşəm qələbələrindən olan Çanaqqala zəfərinin elə adına layiq şəkildə, üstəlik də dost-düşmən bilmədən, araya fərq qoymadan barış şüarı altında keçirilməsi türkün böyüklüyünü bir daha isbatladı. Eyni gündə İrəvana, erməni lobbisinin hazırladığı "soyqırım" tamaşa-sousuna qatılıb Türkiyəni suçlamağa cəhd edənlərlə müqayisədə türkün zəfərini qutlamağa gələnlər say və keyfiyyət baxımından xeyli öndə idi.

Azərbaycanın da prezident səviyyəsində iştirak etdiyi Çanaqqala zəfəri törənləri barədə, elə həmin günlərə şəxsən şahidlik etmək şansı qazanmış politoloq, "Atlas" Araşdırma Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu ilə danışdıq.

- *Elxan bəy, Çanaqqala zəfərində şəxsən iştirak etdiniz, möhtəşəm bir tarixi hadisəni izlədiniz. Öncə təəssüratlarınızı bilmək istərdim. Mərasim sizə necə təsir bağışladı?*

- Məni bu möhtəşəm tədbirə Türkiyənin TİKA təşkilatı və qurumun Azərbaycandakı nümayəndəliyinin rəhbəri Mustafa bəy dəvət etdi. Bu dəvəti məmnuniyyətlə qəbul edib tarixi hadisəyə şahidlik şansına malik oldum. Bəri başdan deyim ki, Ankara Çanaqqala zəfərinin 100 illiyinə çox ciddi hazırlaşmışdı. Çünki eyni gündə İrəvanda "erməni soyqırımının 100 illiyi" keçirilirdi və Türkiyə göstərməli idi ki, ermənilərin hay-küyü fonunda Çanaqqala zəfəri dünya tarixində iz buraxmış ciddi hadisədir və mənəcə, qarşıya dövlət buna nail oldu.

Çanaqqalaya çatmaq üçün gəmi ilə dənizin bir hissəsindən o biri hissəsinə keçərkən öz ələmdə 1915-ci ilin döyüş səhnələrini təsvir etməyə çalışdım. Çox böyük bir sahil ərazisidir və mehmetciyin bu böyüklükdə sahili qorumaq üçün düşmən ordularına necə sinə gərdiyinə valeh oldum. Çanaqqala şəhərində Avstraliya və Yeni Zelandiyadan gələn minlərlə yaşlı və gənc nəslin nümayəndələrini gördüm. Onlar bu döyüşlərdə həlak olan babalarını anmaq üçün hər il bura gəlirlər. Türkiyə dövləti onlara hər cür şərait yaradıb ki, keçmişdə düşmən kimi Türkiyəni işğal etmək istəyənlərin nəslini qardaş dövlətdə özlərini rahat hiss etsinlər. Bu da Türkiyə dövlətinin və cəmiyyətinin böyüklüyüdür. Onlardan biri ilə söhbət etdim. Dedi ki, babası Çanaqqala savaşında ölüb və hər il bu yerlərə gəlib gecələyir ki, babasının ruhunu hiss edə bilsin.

- *Türkiyə Çanaqqala zəfərində dünyaya bir sıra mesajlar, o cümlədən barış mesajı verdi. Sizcə, dünya bu mesajı necə dəyərləndirdi?*

- Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan 23 apreldə İstanbulda keçirilən "barış konfransı"nda, bir gün sonra isə Çanaqqaladakı mərasimdə beynəlxalq aləmə ciddi mesajlar verdi. Hər iki çıxışı diqqətlə dinlədim. Ərdoğanın "barış konfransındakı" çıxışı daha uzun və detallı olduğundan bunun üzərində xüsusi dayanmaq istəyirəm. Onun beynəlxalq aləmə birinci mesajı bundan ibarət idi ki, türklərin ermənilərə nifrəti olsaydı, Ermənistanın 40 min vətəndaşının Türkiyədə qeyri-qanuni çalışmasına göz

yummazdı. Həqiqətən, Türkiyəni "soyqırımda" ittiham edən hansı Avropa Birliyi ölkəsində Ermənistanın bu qədər vətəndaşı qeyri-leqal çalışa bilər? Ərdoğan çıxışında 1915-ci ilin hərbi arxivlərini də açmağa hazır olduğunu vurğuladı ki, bu da Türkiyənin tarixindən qorxmadığını və nəyisə gizlətməyə niyyəti olmadığını sübut etdi. Bu erməni lobbisi ilə mübarizədə Ankaranın mövqələrini gücləndirdi. Beynəlxalq aləm Ərdoğanın bu təkliflərini qulaqardına vura bilməz. Ankaranın bundan sonrakı addımı tarixin araşdırılmasıyla bağlı prosesləri intensivləşdirməkdən ibarət olmalıdır. Ərdoğanın çıxışında Ukray-

mövzuya qayıtdılar və bir-iki ölkənin parlamenti "soyqırım" tənidi. Vəssalam. Bu "tanınmaların" hüquqi qüvvəsi yoxdur. İrəvandakı tədbir də sönük keçdi. Rusiya və Fransa prezidentləri borclarını vermiş kimi İrəvandan dərhal başqa işlərinin dalınca getdilər. Rusiyanın bəzi şəhərlərində ermənilərin yürüş və toplantılarına icazə verilməməsi də ermənilərə pis təsir etdi. Çanaqqaladakı mərasimi məhz 24 apreldə keçirməklə Ərdoğan iki məqsəd güdüdü. Türkiyə prezidentinin birinci məqsədi dünya liderlərini aprelin 24-də seçim qarşısında qoymaqla onları İrəvana səfərdən yayındırmaq, ikinci məqsədi isə İrəvandakı

ilə bağlı konfransa dəvət edirlər və o tam məruzəyə başlamaq üzrə ikən təşkilatçılar ona yaxınlaşdı qulağına pıçıldayırlar ki, əgər "erməni soyqırım"ın baş vermədiyini sübut etməyə çalışsaqsa, bəri başdan məruzədən imtina et".

Belələri Türkiyənin özündə də var. İstanbulda bəzi solçu və özünü liberal intellektuallar adlandıranlar dolayısıyla "erməni soyqırımının" qəbul olunması gərəkliliyinə işarə edirlər. Əslində onlar bununla Ərdoğanın çalışmalarını zədələyirlər. Əlbəttə, fikir plüralizmi olmalıdır, ancaq ermənilərin üzleşdiyi "acılardan" danışmaq, erməni çetələrin, Andronik və Dronun türklə-

bəttə, bu o demək deyil ki, həmin dövlətlərlə münasibətlərdə gərginliyə getməliyik. Ancaq Vatikanın bəzi humanitar layihələrinə maliyyə ayırmağımıza rəğmən, Roma Papası "XX əsrdə ilk soyqırım ermənilərə qarşı həyata keçirilib" deyirsə, demək o, nə torpaqlarımızın ermənilər tərəfindən işğalını, nə də Xocalı faciəsini diqqətə alır. Və ya Serbiyaya aşağı faizlə kredit vermişik, ağır gündə əl tutmuşuq, bu ölkənin prezidenti isə "soyqırım" tədbirinə gedir. Demək o da bu siyasətdə Azərbaycan amilini nəzərə almır ki, onun bu addımı Türkiyə ilə yanaşı Azərbaycana da qıcıqlandırır.

belə bir kitabı Türkiyə türkcəsinə çevirib qardaş ölkədə yaymaq lazımdır.

- *Elxan bəy, söhbətin əvvəlində dediniz ki, prezident Ərdoğanla salamlamaq və qısa fikir mübadiləsi aparmaq imkanımız olub. Bu, necə baş verdi?*

- Tədbir keçirilən ərazi çox ciddi qorunurdu, kiminsə dövlət başçılına yaxınlaşmaq və sual vermək şansı yox idi. Azərbaycanlı jurnalistlər tədbirdən sonra Çanaqqalanın çıxışında yolüstü nahar etmək qərarna gəldilər. Restoranın ətrafından keçən yolun ciddi qorunduğunu müşahidə etdim, yaxınlıqdakı polis bildirdi ki, bir azdan Ərdoğan qonaqlar

"Çanaqqala zirvəsi ilə Türkiyə hər iki məqsədinə nail oldu"

Elxan Şahinoğlu: "Qarşımızdan keçən avtobus dayandı və içərisindən Ərdoğan çıxdı; bizi görüb təəccübləndi, "xeyirdi, siz burda nə edirsiniz" soruşdu"

"Çanaqqalada bir yaşlı kişi əlimizdə Azərbaycan bayraqlarını görərək bizə yaxınlaşdı və 1915-ci ildə Çanaqqalada savaşan azərbaycanlılarla bağlı bir neçə maraqlı fakt dedi"

nadakı hadisələr üzərində xüsusi dayanması da diqqətimi çəkdi. Onun Kırımın işğalını tanımadığını, Donetsk və Luqansk vilayətlərindəki separatizmi pisləməsi yerində idi. Əslində bu, Ərdoğanın Rusiya prezidenti Vladimir Putinə ciddi mesajı idi.

- *Sizcə, Ərdoğan bununla nə demək istədi?*

- Ərdoğan Putinə mesaj verdi ki, Kreml sahibi aprelin 24-də İrəvana getməklə və "erməni soyqırım" ifadəsi işlətməklə ciddi səhvə yol verib və bu, Türkiyədə mənfə qorşılıb. Mənə elə gəlir ki, Putin İrəvana getməsəydi, Ərdoğan Kırım, Donetsk və Luqansk mövzularının üzərində xüsusi dayanmayacaqdı.

- *Eyni gündə İrəvanda saxta "soyqırım" tədbiri keçirildi. Türkiyə və Ermənistanın müqayisəsini apardıqda siz hansı qənaətə gəldiniz, ermənilər nəyə nail oldular? Onların böyük ümidlə gözlədikləri "yüzlük" sonda nə ilə nəticələndi?*

- Nəticələr bundan ibarətdir: Vatikan və Avropa Parlamenti keçmiş illərdə "erməni soyqırım"ı tanıdıqları halda, yenidən bu

"soyqırım" tədbirinin Çanaqqaladakı tədbirin kölgəsində qalmasını təmin etmək idi. Fikrimcə, Ərdoğan hər iki məqsədinə nail oldu.

- *Elə isə Ərdoğanın ermənilərə başa salması mesajı varmı hansı perspektiv vəd edir? Bunun ardınca ermənilər daha intensiv hücumla keçəcək, yoxsa son bilib susacaqlar?*

- Ermənilərin susmayacağıni biz yaxşı bilirlik, zəifləsələr belə nağıllarından əl çəkən deyillər. Ərdoğanın və baş nazir Əhməd Davudoğlunun 1915-ci il olayları barədəki açıqlamaları erməni lobbisinin fəaliyyətlərini neytrallaşdırmaq məqsədi daşıyırdı. Mənə elə gəlir ki, Ərdoğanın beynəlxalq aləmə və ermənilərə ünvanlandığı mesaj daha korrekt və hər sözü ölçülü-biçilmiş idi. Ərdoğan deyir ki, qurbanlar olub, ancaq bu "soyqırım" deyil, sayı şişirtməyin və bir də 1-ci Dünya müharibəsində ölənlər digər millətləri də xatırlayın. Bu mesajı beynəlxalq aləmdə qəbul edən də var, qəbul etməyən də. İkili standart burda da öz rolunu oynayır. Məsələn, bir türk tarixçisini Avropa ölkələrindən birinə 1915-ci il olayları

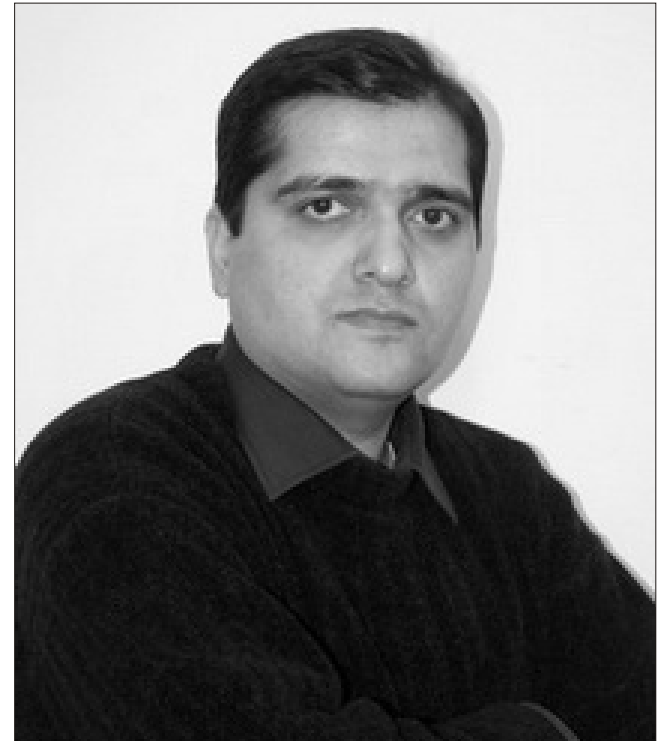
rə qarşı etdikləri vəhşiliklərdən danışmamaq da ikili standartlardır. Mən həmin "intellektuallar"dan hələ bir dəfə Xocalı soyqırım barədə fikir və açıqlama eşitməmişəm. Bu da ermənipərəstliyin nümunəsidir.

- *İrəvana gedən 4 prezident, təbii ki, Türkiyə törənlərinə qatılan 30-a yaxın prezidentə say baxımından uduzur. Ancaq o da var ki, Sarkisyanın yanında yer alan iki prezident Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsində əsas rol oynamalı olan həmsədr ölkələrinin liderləridir. İşğalçı ölkənin göz yaşlarına inanan bu həmsədrlərlə yolları ayırmağın vaxtı çatmayıbmı? Türkiyə baş nazirinin də bu xüsusda sərt fikirləri oldu.*

- Türkiyənin baş naziri haqlıdır, ermənilərin başını tumarlayan Fransa və Rusiya prezidentləri 24 apreldə İrəvana getməklə Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində tərəfsiz olmadıqlarını nümayiş etdirdilər. Yəni də Fransa prezidenti balans pozulmasın deyər İrəvandan dərhal sonra Bakıya gəldi, Rusiya prezidenti isə Cənubi Qafqazda hansı dövlətə üstünlük verdiyini göstərdi. Ancaq o da bir faktır ki, yalnız bizim istəyimizlə Rusiya və Fransanı həmsədrlikdən uzaqlaşdırmamız real deyil, heç rəsmi Bakının belə bir planı da yoxdur.

- *Ümumiyyətlə, rəsmi Bakı "erməni soyqırımını" tanıyan və tanımayan ölkələrə fərq qoya bilərmı?*

- "Soyqırım" tanıyan ölkələrə mesajımız bundan ibarət olmalıdır ki, siz erməniləri məzlum xalq kimi göstərməklə Azərbaycan torpaqlarının işğalına haqq qazandırırınsız. Əl-

"Ərdoğanın və Əhməd Davudoğlunun 1915-ci il olayları barədəki açıqlamaları erməni lobbisinin fəaliyyətlərini neytrallaşdırmaq məqsədi daşıyırdı"

- *Törən boyu və ya sonra azərbaycanlıların Çanaqqala savaşında iştirakından danışıldı mı? Türkiyə ictimaiyyəti bundan xəbərdardı mı?*

- Ərdoğan çıxışlarında Çanaqqalada azərbaycanlıların da savaşdığına bir neçə dəfə xatırladı. Ancaq bizim özümüz bu mövzunu hələ ciddi tədqiq etməmişik. Məsələn, Çanaqqalada bir yaşlı kişi əlimizdə Azərbaycan bayraqlarını görərək bizə yaxınlaşdı və 1915-ci ildə Çanaqqalada savaşan azərbaycanlılarla bağlı bir neçə maraqlı fakt dedi. Bütün bu faktların toparlamağa, azərbaycanlıların Çanaqqala savaşına necə qoşulduqlarına, Bakıda yardımların necə göndərildiyinə dair sanballı bir kitaba ehtiyac var və

ilə birgə bu yoldan keçəcək. Çıxdıq yola və dünyanın müxtəlif ölkələrindən gələn dövlət rəsmilərini Azərbaycan bayraqları ilə uğurlamağa qərar verdik. Bu anda qarşımızdan keçən ilk avtobus dayandı və içərisindən Ərdoğan çıxdı. Bizi görüb təəccübləndi. Dedi ki, Azərbaycan prezidentini yola salıb, xeyirdi, siz burda nə edirsiniz? Dedi ki, biz hələ bir gün sonra Azərbaycana qayıdacağıq, bu əziz gündə tədbirə gələnləri salamlamaq istədik. Qısa fikir mübadiləsi oldu, şəkil çəkdirdik, mən də prezidentin əlini sıxıb Çanaqqala zəfərinin Azərbaycanın da tarixində və müasir həyatında mühüm rol oynadığını söylədim.

□ **Elsad PAŞASOY**

Gestapo estafeti

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

Deyir artıq Avropa Oyunlarının məşəli yandırılıb, respublikamızın rayonlarında gəzdirilməyə başlayacaqdır. Çox gülməli hadisədir. Əgər bu, Avropa Oyunlarıdırsa, məşəli niyə rayonlarda gəzdirirlər? Elə bil nərd üzrə Azərbaycan çempionatıdır. Doğrudan da bu mənasız oyunların Avropa üçün önəmi vardırsa məşəli Avropa ölkələrində gəzdirməliydir.

Olimpiada məşəli qabaqlar bu cür gəzdirilirdi. Amma 2008-ci il Pekin olimpiadası zamanı dünyada çoxlu etiraz aksiyası keçirildi, məşəlin gəzdiyi ölkələrdə insanlar küçələrə çıxıb Çin Xalq Respublikasında insan haqlarının pozulmasına kütləvi etiraz etdilər. Bundan sonra Beynəlxalq Olimpiya Komitəsi (BOK) idiot bir qərar çıxarmışdır: olimpiadalar zamanı məşəlin ölkələrdə estafetlə gəzdirilməsi ləğv olunsun, ancaq yanış ölkəsi daxilində gəzdirilsin. Axmaq rejimlərdə turnir keçirməyə son vermək əvəzinə idmanı repressiya və alver predmetinə çevirən BOK şübhəsiz ki, planetdə ən murdar qurumlardan biridir. Bu qurumun idmanın fəlsəfəsinə, beynəlxalq olimpiya hərəkatının insanpərvər, sülhsevər missiyasına daxil Hadı Rəcəblinin sosial siyasət komissiyasına daxil qədərdir.

İndi bizim yapistlər də karikatur məşəli əllərinə alıb rayonlarımızda hinduşkalı ürküdəcəklər. Yeri gəlmişkən, bu "rayon-Avropa oyunları məşəli" gülməcəsinə diqqətimi Xədicə İsmayılın bu mövzuda replikası yönəltdi. Xədicə xanım zindanda olsa belə azadlıqdakı jurnalistlərin çoxundan azaddır, gözəl yazılar yollayır, rejimə sarsıdıcı zərbələr vurur. Necə deyirlər, "rəis, alınmayıb", adam susmur.

Dünyadakı insan haqları qurumları, məşhur idman yazarları Avropa Oyunları Komitəsinə də müraciət eləmişdilər, Azərbaycanda insan haqlarının pozulmasını önə çəkmişdilər. Ancaq AOK təzəlikcə onlara cavab verib, təxminən belə deyib: "Bizim vecimizə deyil. Hər ölkənin insan hüquqları onun daxili işidir, biz yanış keçirik". Bu zırramalar görünür beynəlxalq insan haqları konvensiyalarını da oxumayıblar, insan haqlarının hər hansı ölkənin daxili işi sayılmasının faşist Almaniyası vaxtında qaldığını bilmirlər. Azərbaycanın çirkli neft pulları bu adamcıqların gözünü pis örtüb. Neyləmək olar, tarix boyunca bəzən "mirvariləri donuzların qabağına töküblər". Bu da keçəcək, əlbəttə.

Ancaq bunun tez keçməsi üçün bizim də prinsiplərimiz lazımdır. Nərgiz Yaqublunun yas mərasimində idim. Bu çiçək qızımızı, daim güllər üzü ilə dünyanı işıqlandıran gözəlimizi qara torpağa qoyub qayıtmışdıq, bu vaxt Tofiq Yaqublunun vəkili Nəmət bəyin telefonuna zəng gəlir. Nəmət bəy deyir ki, zəng vuran müstəntiq idi, dedi Tofiq bəyə başsağlığını çatdırım. İsmayılı hadisələrinin cinayət işini aparın müstəntiqdən söhbət gedir. Bu tipin qurduğu yalan, saxtakarlıq üzündən Tofiq Yaqublu iki il yarım zindandadır, ailəsi nə çətinliklər, əzablar yaşayıb, indi üstünə övlad itkisi də gəlir, bu isə həyasızcasına hələ başsağlığı göndərir. Belələrinə "əşşi, yasdır, yola verməliyik" deyib dözməliyikmi? Qətiyyə. Cinayətkarın qurbanına başsağlığı verməsi riyakarlıqdan, alçaq ironiyadan başqa bir şey deyil, belələrinin üzünə tüpürüb rədd eləməyincə, cinayətkarlıqla prinsiplə mübarizə aparmayınca ölkədə vəziyyət dəyişməyəcək, bunu dərk eləməliyik.

Cinayət sözünü özüm qəsdən yazdım, çünki bəzən belə hallarda "əşşi, onun nə günahı, əmr quludur, nə tapşırıblarsa eləyir" deyənlərimiz var. Böyük yanlışdır. Hüquqi baxımdan cinayəti tapşırmanın məsuliyyəti ayrıdırsa, əməli tövənin də məsuliyyəti ayrıdır. Heç kim yaxasını qırağa çəkməsin, "günah, mənəvi məsuliyyət" kimi yaygın mənəvi kateqoriyalarla baş aldatmasın. Söhbət konkret cinayət əməllərindən gedir və təəssüf ki, hazırda Azərbaycan əhalisinin böyük hissəsinin cinayətlə məşğul olduğunu deməliyik.

Sonda xalqımızı bir bayram münasibətiylə də təbrik etmək istədim: dünən, 26 aprel məşhur alman siyasi polisinin - Gestapo-nun yaradılması günü idi. 1933-cü ildə alman analar da "Balam böyüsün, gestapoçu olsun" deyib burnufırlı uşaqlarını əzizləyirdilər.

Fransua Ollandın Bakıya gətirdiyi qiymətli mesaj

Mifik soyqırımın 100 illiyi də tarixə qovuşdu. Erməni təbliğat məşinimin bütün gücü ilə çalışmasına rəğmən, Ermənistan əsas hədəfinə, hər halda, çata bilmədi: dünya birliyi, o sırada BMT, ABŞ, əksər ölkələr 100 il sonra da 1915-ci ildəki qanlı hadisələri "soyqırım" kimi tanımadı, Amerika prezidenti 100-cü ildönümdə də "genosid" söyləməyib ermənilərin məkrli arzusunu ürəyində

İrəvana isə cəmi 4 dövlətin prezidenti təşrif buyurdu - Rusiya, Fransa, Serbiya və Yunan Kipri - əgər sonuncunu dövlət adlandırmaq mümkünsə. Bir sözlə, pislik yenə ermənilərin özünə, onlarla birgə İrəvanda olmuş ölkə liderlərinə qaldı.

Konkret olaraq nə qazandı Rusiya və Fransa? Üstəlik, Minsk Qrupunun üç həmsədrindən ikisi kimi onlara Azərbaycanın olan-qalan etimadı da sarsıldı. Çünki belə bir davranış - işğalçı Ermənistan "soyqırım" lütfkarlığı Qarabağ məsələsində obyektiv vasitəçiliklə bir araya sığmır, sığa bilməz. Bu, elə "əzabkeş xalq"ın Azərbaycan ərazilərinin işğalına bəraət anlamına gəlir.

24 aprel yubiley törənləri həmsədr ölkələrin Qarabağa dair mövqeyinə yenidən güclü bir işıq saldı - ələlxüsus, Ermənistan "kiçik bacı" sayan Fransanın. Gözlənilməli kimi, prezident Fransua Olland İrəvanda çıxış edərək bir daha "soyqırım" dedi. Serj Sarkisyan isə Ollandı İrəvanda "həmişə arzulanan qonaq" adlandıraraq Ermənistanın Fransa ilə "xüsusi əlaqələrə malik olmasından" qürur duyduğunu bildirdi.

Rusiyanın isə Ermənistanla münasibəti onsuz da bəlli idi. Hər gah, Putin də İrəvanda ermənilərə xoş gəlmək üçün bacardığını etdi, "genosid" sözünü dilə gətirdi və bununla da sanksiyalar burulğanında köməyinə ehtiyac duyduğu Türkiyəni sət cəvab reaksiyasına vadar elədi. Türkiyə Xarici İşlər Nazirliyi (XİN) Putinin edilən xəbərdarlıqlara məhəl qoymadığını bəyan edərək, ona Rusiyanın özünün tarixdə törətdiyi qırğınları xatırlatdı, Kreml başçısının bu addımının regionda sülhə töhfə verməyəcəyini bildirdi.

Türkiyə XİN Fransua Ollandın İrəvan səfəri və orada söylədiyi fikirlərlə bağlı da kəskin bəyanat yaydı. Orada deyirdi: "Olland türk özünəməxsusluğuna, Türkiyə tarixi və cəmiyyətinə qara yaxma üçün bəhanə rolunu oynayan 24 aprel tədbirlərində iştirak edib. Təəssüf ki, o, növbəti dəfə erməni tərəfinin mövqeyini müdafiə elədi. Biz ədalətsiz və qərəzli mövqeyinə görə Fransanı birmənalı şəkildə rədd və ittiham edirik. Gözləmək olardı ki, Olland İrəvan tədbirlərində milli-dini xüsusiyətlərlə bağlı fərqliliklərə varamayacaq, çünki bütün osmanlı vətəndaşları faciə, ağrı-acılar yaşayıb. Əfsuslar olsun ki, Fransa öz diskriminasiya siyasətini davam etdirməyi üstün tutdu".

Maraqlıdır ki, bu bəyanat Olland Bakıda olarkən yayıldı.

Yada salaq ki, bundan az öncə Türkiyənin baş naziri Əhməd

İrəvanda "soyqırım" dedi, Bakıda "işğal" demədi...

Fransa prezidenti regiona Ermənistanın müttəfiqi kimi gəlib neytral və ədalətli vasitəçi kimi geri dönə bilmədi; lakin Azərbaycan diplomatiyası onu Bakıya gətirdə bildi; Olland ölkəmizdə iken Türkiyə XİN sət bəyanat yaydı...

"Ermənistan əsas hədəfinə çata bilmədi: dünya birliyi, o sırada BMT, ABŞ, əksər ölkələr 100 il sonra da 1915-ci ildəki qanlı hadisələri "soyqırım" kimi tanımadı, Amerika prezidenti 100-cü ildönümdə də "genosid" söyləməyib ermənilərin məkrli arzusunu ürəyində qoydu"

Davudoğlu Putin və Ollandın 24 aprelə İrəvanda olmasının Qarabağ nizamlanmasında ədalətli vasitəçiliyə zidd olduğunu bəyan eləmişdi...

Planlaşdırıldığı kimi, İrəvandan sonra Fransa prezidenti Bakıya təşrif buyurdu - həm də gecə. Onun Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevlə ertəsi gün keçirdiyi görüşlə bağlı açıqlamada deyirdi ki, dövlət başçılar təbətək təmasda olublar. Daha sonra məlumat yayıldı ki, "görüşdə ikitərəfli münasibətlərin mövcud səviyyəsindən məmnunluq ifadə olunub, əlaqələrin dinamik inkişaf etdiyi bildirilib", habelə "son illərdə dövlət başçılarının qarşılıqlı səfərlərinin ikitərəfli münasibətlərin daha da inkişafına təkan verdiyi vurğulanıb", görüşlərin yekunu olaraq isə Fransa-Azərbaycan Universitetinin yaradılması haqda iki ölkənin təhsil nazirləri arasında niyyət məktubu imzalanıb.

"Söhbət zamanı Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində danışıqların son vəziyyəti ilə bağlı geniş fikir mübadiləsi aparılıb. Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Fransa prezidentinin münaqişənin həlli yönündə göstərdiyi fəallıqdan məmnunluğunu ifadə edib. Görüşdə regi-

onal, beynəlxalq və qarşılıqlı maraqlı digər məsələlər müzakirə olunub" - xəbərde bildirilir.

Təbii ki, bunlar media və protokol üçün verilmiş açıqlama idi. Ancaq realıq bundan ibarətdir ki, Bakı təmaslarından sonra Fransua Ollandın yeni Qarabağ təşəbbüskarlığı və prezidentlərin növbəti Paris görüşü barədə ön-cədən anons edilmiş məsələlərlə ilgililə heç nə bildirilmədi. Demək, bu yöndə hansısa anlaşma və ya

də Parisin obyektiv vasitəçi obrazı hələ qalır. Lakin Fransa prezidenti Azərbaycan xalqının etimadını bundan sonra qazanmaqda çətinlik çəkəcək. Çünki biz özümüzü Türkiyədən fərqləndirmirik, onun maraqlarından kənar hansısa global maraqları daşıyıq. Ən maraqlı tərəf də budur ki, ümumtürk düşmənçiliyini özünə milli ideologiya seçmiş Ermənistanın da Azərbaycana və Türkiyəyə münasibəti eynənə bu cürdür.

"İstənilən halda, Fransua Ollandın Bakı səfəri onun rəsmi Bakı ilə münasibətlərə qiymət verməsinin və hesablaşmasının nümunəsi sayıla bilər"

ilkil razılıq baş tutmayıb. Bəs, baş tutması mümkün idi?

Cavab neqativdir. Lakin istənilən halda, Fransua Ollandın Bakı səfəri onun rəsmi Bakı ilə münasibətlərə qiymət verməsinin və hesablaşmasının nümunəsi sayıla bilər. Olland və eləcə də Rusiya prezidenti 100 illiyin 24 aprel gecəsini İrəvanda keçirmədilər; Fransa prezidenti isə gecələməyi Bakıya saldı. Ermənilər, heç şübhəsiz, bu davranışdan və Ollandın trayektoriyasından razı qalmadılar. Onlar o qədər həyasızdılar ki, bir şeyi istəyəndə sonuna qədər onların olması üçün əldən-ayaqdan gedərlər.

Fransa Olland bəlkə də bu addımla Azərbaycanın, yaxşı münasibətdə olduğu Azərbaycan prezidentinin könlünü almağa, Türkiyə ilə Azərbaycanı eyniləşdirmədiyini göstərməyə çalışıb. Həm də nümayiş etdirmək istəyib ki, Qarabağ vasitəçiliyində

Məsələ ondadır ki, dünyanın soyqırım kimi tanımadığı uydurma hadisəni İrəvanda heç bir kompleks keçirmədən, rahatca "soyqırım" adlandıran Fransa lideri Bakıda real işğal faktını - Ermənistanın Azərbaycan ərazilərini on illərdir işğal altında saxlaması gerçəyini dilə gətirmədi. "İşğal", "işğalçı" ifadələrinin heç yanından da keçmədi. Olland İrəvanda "soyqırım" bəyan elədi, Bakıda "işğal" demədi. Bunu onun dilindən heç kim eşitmədi. O zaman Qarabağ məsələsində necə neytral münsifliyə iddia etmək olar görəsən?

Fransa prezidentinin İrəvandan gecə iken Bakıya gətirdiyi əsas mesaj da zəten, budur. Ümid edək ki, prezident İlham Əliyev Türkiyəyə və qaradaş ölkə timsalında Azərbaycana qarşı belə təzadı və haqsız mövqeyi tet-a-tet görüşdə fransalı həmkarının diqqətinə çatdırıb.

□ **Siyasət şöbəsi**

Rusiyanın "ikinci Ukrayna" hədəsi

Rusiyanın təzyiqləri barədə xarici işlər naziri Elmar Məmmədov "Şərq tərəfdaşlığı"nda iştirak edən ölkələrin xarici işlər nazirlərinin aprelin 20-də Brüsseldə keçirilən toplantısında da dolayısı ilə etiraz etmişdi. Vilnüs sammitindən sonrakı hadisələri təəssüflə xatırlayan nazir, rəsmi Kiyevi ciddi-cəhdə öz tərəfinə çəkmək üçün "Maydan" hərəkatına dəstək verən Avropa Birliyinin Ukraynaya qoruyub saxlamadığını da açıq ehyam vurmuşdu. Prezidentin köməkçisi, Prezident Administrasiyasının İctimai-siyasi məsələlər şöbəsinin müdiri Əli Həsənov bu yaxınlarda Azərbaycan uğrunda böyük güclərin savaşıdan danışarkən Ukraynanın adını çəkib. Ə. Həsənov deyib ki, Azərbaycan Cənubi Qafqazda Qara dəniz hövzəsində Ukraynanın oynadığı rolunu oynayır: "Bu

Azərbaycan yenə iki od arasında - "nə etməli..."

ABŞ Dövlət Departamentinin bəyanatlarına dərhal kəskin reaksiya verən rəsmi Bakı üç gündür ki, Rusiyanın hədəsinə cavab vermir; Azərbaycan rəsmilərinin son günlərdəki bəyanatlarında niyə Ukraynanın adını xatırlatdıqlarının əsl səbəbi ortaya çıxır...

Avropa Birliyinin mayın 21 və 22-də Riqada keçiriləcək "Şərq tərəfdaşlığı" sammiti yaxınlaşdıqca, Azərbaycana həm Qərbdən, həm də Rusiyadan təzyiqlərin artacağı gözlənilən idi. Ötən həftəsonu "birinci bomba"nı Rusiya partladıb. Rusiya XİN-in rəsmi nümayəndəsi Aleksandr Lukaşeviç bildirdi ki, Moskva "Şərq tərəfdaşlığı"nın may ayında Riqada keçiriləcək sammitini anti-Rusiya aktı hesab edir və buna "kifayət qədər sərt, prinsipial" reaksiya verəcək.

Diplomat əlavə edib ki, rəsmi Moskva sammitə "olduqca mənfii" yanaşır. "Aydındır ki, bizim mövqeyimiz kifayət qədər sərt və prinsipial olacaq. Çünki biz görürük ki, bu tərəfdaşlıq hara gedir və bu proqramın iştirakçılarının, hər şeydən əvvəl Avropa İttifaqının mövqeləri nəzərə alınmaqla kənardan hansı çalarlar kəsb edir", - deyərək Lukaşeviç bildirdi.

Rusiyanın "Şərq tərəfdaşlığı" proqramına münasibəti çoxdan məlumdur. 2013-cü ilin noyabr ayının sonunda Vilnüs-də keçirilən sammitdə Ukraynanın yaxasından bərk yapışan Rusiya tədbiri pozmaq üçün o vaxtkı prezident Viktor Yanukoviç ciddi təzyiq etdi və Avropa liderlərinin söylərinə baxmayaraq, rəsmi Kiyev assosiativ üzv statusuna qoşulmadı. Kiyevdə Avrointeqrasiya tərəfdarlarının "Maydan" hərəkatı Yanukoviçin hakimiyyətdən getməsi və Ukraynanın assosiativ statusuna qoşulması ilə nəticələndi. Amma Rusiyanın intiqamı ağır oldu: Kırım ilhaq edildi, ölkənin şərq vilayətləri isə de-fakto Kiyevin nəzarətindən çıxarıldı, ölkə üzücü müharibədə zəiflədi. İndi isə vəziyyət fərqli olsa da, Rusiya ilk dəfədir ki, "Şərq tərəfdaşlığı" proqramına qoşulan ölkələri bu cür açıq mətnlə hədələyir.

Ukrayna Avropa Birliyinə qovuşmaq üçün iqtisadiyyatını dirçəltməli, konstitusiyaya islahatları aparmalıdır. Ölkənin Kırımın da daha ciddi problemi Donbasın Kiyevin nəzarətində qaytarılmasıdır. Yeni Ukrayna Rusiyadan qopsa da, Avropaya yolu da uzundur. Ermənistan isə Rusiyanın vassallığını tam qəbul edib və Avrasiya Birliyinə qoşulduqdan sonra Avropa Birliyi ilə geniş əməkdaşlığının yollarını bağlayıb. Gürcüstan da assosiativ üzvlüyə qol çəksə də, indilikdə yalnız Şengen vizasına ümid edə bilər. Saakaşvilinin hakimiyyətdən getməsindən sonra Gürcüstanda Avropa ilə münasibətlərdə xüsusi irəliləyişlər nəzərə çarpmır. Moldova da assosiativ üzv kimi Avropa Birliyi ilə əməkdaşlığı davam etdirir, amma Rusiya istənilən gün burada dondurulmuş münasibətləri qızıqdıra bilər. Belarusun "Şərq tərəfdaşlığı" proqramına dəvət edilməsi Aleksandr Lukaşenkonun özünü Avropada dışlandırdığını hiss etməməsi üçündür və formal xarakter daşıyır. Nəhayət, Azərbaycan da Qərbin sanksiyalarından zəifləyən, amma ayaq üstə durmağa nail olan "yaralı Rusiyalı" qıcıqlandırmaq üçün Avropa Birliyi ilə yalnız ikitərəfli əməkdaşlıqda

ısrar edir... Bəs, Rusiya niyə məhz indi bu cür aqresivləşib?

Son illər Avropa Birliyi Azərbaycanla qaz nəqli sahəsində əməkdaşlığa ciddi önəm verir. Avropalı Rusiya qazının asılılığından qismən də olsa xilas edəcək TANAP layihəsinə Avropa Birliyi ciddi dəstək verir. Bu günlərdə isə Avropa Birliyinin energetika məsələləri üzrə vitse-prezidenti Marş Şevçoviç Rusiyanın əngəllədiyi "Transxəzər" qaz kəmərinin yenidən gündəmə gətirməklə Kremlin yuxusunu qaçıdır. Söhbət Xəzərin dibindən çəkiləcək kəmərlə Türkmənistanın nəhəng qaz ehtiyatlarının bir hissəsinin Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə üzərindən Avropaya nəqli planlarından gedir. Şevçoviç deyib ki, 2011-ci ildən AB-nin "Transxəzər" qaz kəmərinin çəkilməsinə dair Türkmənistanla və Azərbaycanla imzalanmış memorandum çərçivəsində danışıqlar aparmaq mandatı var: "Biz indi Azərbaycana və Türkmənistanla bu memorandumu yeniləməyi təklif etmişik, cavab gözləyirik və danışıqların necə gedəcəyinə baxacağıq. Biz bilirik ki, regionda çox böyük mineral ehtiyatları var", - deyərək Şevçoviç bildirdi.

Ekspertlərin iddiasına görə, Avropa Birliyinin Azərbaycana və Türkmənistanla "Transxəzər" qaz kəmərinə dair anlaşma memorandumunu yeniləmək təklifi olduqca risklidir və rəsmi Bakı bu rolunu özünə götürməklə Kremlin də ha da qəzəbləndirə bilər.

gün Ukrayna uğrunda beynəlxalq güclər necə mübarizə aparırsa, Cənubi Qafqazda öz geostrateji maraqlarını təmin etmək üçün də Azərbaycan uğrunda mübarizə gedir", - deyərək PA rəsmisi bildirmişdi. ABŞ Dövlət Departamentinin bəyanatlarına dərhal "siyasətimizə kimə qarşı bilməz" kimi kəskin reaksiya verən rəsmi Bakı üç gündür ki, Rusiyanın bu hədəsinə cavab vermir.

Beləliklə, Azərbaycan rəsmilərinin son günlərdəki bəyanatları onu göstərir ki, rəsmi Bakı Riqə sammiti ərəfəsi çarpaz atəş altındadır. Bu situasiya Vilnüs sammiti ərəfəsi Ukrayna uğrunda mübarizəni xatırladır və rəsmi Bakının bəyanatlarında da bu, açıq görünür. Düzdür, Qərb Bakıda avrointeqrasiya tərəfdarları olan demokratik düşərgəyə dəstək vermir, Avropa Birliyinin bayraqları yalnız Milli Şuranın mitinqlərində gözə deyir. Azərbaycan iqtidarı da Avropa Birliyi ilə əvvəlki əməkdaşlıq modelində ısrarlıdır. Mümkündür ki, Avropa Oyunlarına hazırlıq səbəbindən Riqə sammitində Azərbaycan prezident deyil, baş nazir səviyyəsində təmsil olunsun. Amma onu da unutmayaq ki, iqtidar Avropa Oyunlarının yüksək səviyyədə keçirilməsi üçün "qoca qitə" liderlərinin açılış mərasimində iştirakını arzulayır. Riqə "Bakı-2015" üçün həm də baş məşq də hesab oluna bilər...

☐ Xəbər xidməti

Yalanla başlanan ay...

Hüseyinbala SƏLİMOV

Bir gün keçəcək, 28 aprel olacaq. Amma məsələyə bir az da geniş baxmaq istəyirəm. Düşünürəm ki, bəli, Nərimanov, Lenin və bir də... Və bir də sovet Azərbaycanı!..

Onların hamısının doğum günü aprelin - bəli, "aldatdı günü" ilə başlayan aprelin payına düşür... Əvvəllər bu aya "sovet" ayı da deyirdik... Bu ayda bir qədər komizim, bir qədər yüngüllük olsa da, əslində çox ağır aydır...

Ona görə ağırdır ki, Leninlə başlayıb, 28 aprel - sovet işğal günü ilə bitir. Elə o səbəbdən də, ona "Lenin ayı" deyib və bu prizmadan çıxsaq, yaqın izafi bir təhrifə yol vermərik, çünki yaxşı düşünsək, elə sovet Azərbaycanının da "memarı" o idi - Bakı neftini ələ keçirməkdən ötrü o, az qala dəridən-qabıqdan çıxırdı...

Dünyanın böyük diktatorları sırasında onun adını çəkmirlər. Amma o, dünyanın ən böyük diktaturalarından birini yaratmışdı. Hələ bir xeyli müddət keçəcək, politoloqlar və sovetoloqlar onun yaratdığı rejimə ad tapacaq və buna totalitar rejim deyəcəkdilər...

Amma o vaxtlar bu, heç ağılımıza da gəlmirdi, bundan tamam xəbərsiz idik. Az qala hər yandan qıyqacı baxışlarla bizə baxan və hamını da çox qəribə bir təbəssümlə süzən o daz kişi onda bizim üçün dünyanın ən mələkmisal adamı idi...

Bəli, o, bizə məhz belə - özündə dünyanın ən nəcib keyfiyyətlərini təcəssüm etdirən insan kimi (insan kimimi?!) təqdim olunurdu və biz də inanırdıq... O, ideal şagird, ideal tələbə, ideal oğul, ideal inqilabçı, ideal siyasətçi və ideal alim idi...

Bəlkə də indiki, sovetlər dağılandıqdan sonra dünyaya göz açmış və o quruluşu görməmiş gənclərə bunlar bir qədər qeyri-adi görünür...

Amma qeyri-adi heç nə yoxdur. Bəli, əslində o qəliblər, o standartlar, o pafos haradasa, elə indi də qalib, sadəcə, adlar və sözlər dəyişib... Özü də çox yerdə qalib...

Ən azı Türkmənistan qalib, Özbəkistan qalib və Qazaxıstanda qalib...

Hələ mən Guzey Koreyanı demirəm. Hələ onu da demirəm ki, dünyada Çinin və çinlilərin toxunmadığı bir yer, sahə qalmayıb, amma Mao, bəli, o qoca Mao indiyədək toxunulmazdır...

Müasir gənclərlə bizim fərqi, olsa-olsa, yalnız ondadır ki, onlar bəlkə də yalan danışdıqlarını bilir, hesab edirlər ki, elə belə də lazımdır, bu, karyera və inkişaf üçün gərəkdir, biz isə bilmirdik...

Ona görə də suçumuz daha azdır. Günahımız o idi ki, inanırdıq... Aprelin 22-si (hələ 28-ni demirəm!) bizim üçün həqiqətən də sayılı gün idi...

Vaxt keçəcək, biz də böyüyəcədik. Və böyüdük də... Lenin də bizimlə, elə bizimlə həmahəng böyüdü. Uşaqlıqda mələk tək tanıdığımız bu adamı "böyük əmi" kimi tanımaq imkanımız da oldu...

Bilmirəm, bəlkə də o, artıq tamam tarixdir. Elə bir tarix ki, ola bilsin, çoxu onun bir daha qayıtmayacağını düşünür. Bizim də kimisə qorxutmaq, "Özünü yaxşı aparmasan, Lenin baba qayıdacaq!" demək fikrimiz yoxdur. Mənə qalsın, düşüncüm, ki, o, tamam-kamal getməyib də...

Şaxta babanı hər yerdə uşaqlar bir adla (haradasa Santa Klaus, başqa yerdə Noel baba...) çağırırdı ki, onu da - "Lenin baba"nı da indi müxtəlif yerlərdə müxtəlif adlarla çağırırlar... Haradasa o, Mao, başqa yerdə Kim Chen İr, digər bir yerdə daha nə bilim, kimdir... Əsas odur ki, cəmi dünyada olmasa da, bəzi yerlərdə insanlar hələ də "böyük siyasət babaları" olmadan keçinə bilmirlər...

Bu sətirlərin müəllifinin artıq əlli yaşı var. Bu yaşda qədər neçə-neçə "aprel"lər görmüşük. Amma bilirsiniz, ağılımıza nə gəlir? Düşünürük ki, görənlər, Leninin ən çox sevdiyi söz nə idi?..

Yadıma düşür ki, bu, "likvidirovat" sözü idi... O, həqiqətən də inanırdı ki, ölkənin bütün filosoflarını bir günün içində tamam "likvidirovat" etmək olar. Elədi də!.. Hamısını bir paroxoda toplayıb bir günün içində ölkədən qovdu...

Həqiqətən də inanırdı ki, bütün varlıları tamam "likvidirovat" etmək olar. Dedi və elədi də... Öldürdüyün öldürdü, qalanlarını isə ölkədən qovdu... Sonra fikirləşdi ki, bəli, bütün başqa cür düşüncüləri də "likvidirovat" etmək olar... Beləcə, bir ölkədə bəlkə də əsrin ən böyük düşərgələri yarandı...

O, çar Rusiyasına "millətlər həbsxanası" deyirdi. Amma özü hakimiyyət sükənəsinə keçəndən sonra bir gün millətləri də "likvidirovat" etmək qərarına gəldi. Bundan sonra daha millətlər olmayacaqdı, sovet adamı və sovet xalqı olacaqdı...

Amma nə yaxşı ki, o, deyənlər olmadı. Biz də 28 apreldən keçsək də tamam yox olmadıq, özümüzü hiyf edə bildik. Özü də tək biz yox, onlarla bizim kimi millətlər və xalqlar...

Maraqsız siyasət

Azer RƏŞİDOĞLU

Ölkədə siyasətə maraq get-gedə azalır. Artıq Azərbaycanda siyasət əhəmiyyətsizləşir. Bu isə son dərəcə ağır fəsadlara yol açır. Əhali məmur özbaşınalığı, korrupsiya, bürokratik əngəllərdən, cəzasızlıqdan bezib. Protest elektoratını mobilizə etməli olan müxalifətin isə başı elə öz düşürgəsindəki "ifşalara" qarışıb.

Son 20 ildə siyasi müstəvinin eyni şüar və devizlərlə idarə edilməsi məyusluq yaradır. Eyni siyasi elitənin və əks-elitənin dəyişməməsi rəqabət mühitini məhv edir. Rəqabətsiz şəraitdə isə inkişafa nail olmaq mümkün deyil. Hakimiyyət "alternativimiz yoxdur" deməklə cəmiyyətin inkişaf etməyəcəyini açıqlayır. Bu, təkamül prosesinin qarşısını alır. Təkamülə şəraitin olmaması isə inqilablara yol açır. Mahiyyət etibarilə hakimiyyət cəmiyyətə "inqilabdan başqa alternativin yoxdur" fikrini aşılayır. İnqilabı edə biləcək siyasi qüvvələr isə eyni şineldən çıxan simalar təsiri bağışlayır.

Kənardan belə bir təsəvvür yaranır ki, Azərbaycan siyasətçilərini demokratiyanın taleyi maraqlandırmır. Azərbaycan siyasətçiləri belə hesab edir ki, nəyisə dəyişdirməyə ehtiyac yoxdur. Lakin tarixin və dialektikanın öz qanunları var.

Dəyişmək istəməyən sistemlərin çöküşü bəzən adi bir təsadüfə bağlı olur.

Eyni siyasi sistemin tərkib hissəsinə bənzəyən siyasi qurumlar toplumun təməl haqqı olan alternativ modelini cəmiyyətə təqdim etmir. Eyni düşüncə, proseslərə eyni yanaşma, liderə eyni dərəcədə yarımaq cəmiyyətin altqatını idarəolunmaz həddə qədər radikallaşdırır.

Mövcud şəraitin dəyişməsinə nail olmadan atılan heç bir addım məğlubiyyətdən sığortalanmayıb. Deməli, əsas məqsəd mənasız mübahisələr deyil, vəziyyətin dəyişdirilməsinə nail olmaq və beynəlxalq dəstəyi qazana bilməkdir. Qarşılıqlı savaqlar yalnız mənəviyyətə zərbələr endirmir, eyni zamanda iqtidarı daha da güclü edir.

Problem ondadır ki, mövcud siyasi sistem artıq iflasa uğrayıb. Eyni yanaşma, eyni metod, adlarını dəyişib, məzmunca eyni olan siyasi birliklərlə böyük uğur qazanmaq mümkün deyil. Bütün bunlar imitasiya xarakterli gedişlərə bənzəyir.

Vahid siyasi sistem olan iqtidar və müxalifətdə aqressiya başlıca amildir. Elə bu onu göstərir ki, siyasi sistem tam olaraq iflasa məhkumdur. Onu dəyişmək lazımdır. Əks təqdirdə, yaxın zamanlarda ölkə siyasəti daha da eybəcər vəziyyətə düşə bilər.

Onu da vurğulamaq lazım gəlir ki, ölkədə seçkilərin belə passiv keçməsinin səbəbi daha çox ölkədə real siyasi mübarizə imkanlarının olmamasıdır.

Azərbaycan müxalifəti acınacaqlı duruma salınıb. Hakimiyyət inzibati resurslardan yararlanaraq müxalifəti sıradan çıxarıb. Regionlarda da, paytaxtda da müxalifətçilər üçün görünməmiş maneələr var. Bu, bir tərəfdən, hakimiyyətin qanunsuz addımları anlamına gəlsə, digər tərəfdən, müxalifətin zəifliyi və düzgün strategiya yürütməməsinin nəticəsidir.

Azərbaycanda siyasi partiyalar sıradan çıxardılıb. İnsanlar seçkilərlə demokratik dəyişikliklərin mümkünlüyünə inanmır. Ölkədə müxalif düşüncə qadağan olunduğundan insanlar siyasi mübarizəyə qoşulmaqdan çəkinir. Bu isə heç də xoş sonluq vəd etmir. Ölkə siyasi sisteminin marginalmasının qarşısının alınması üçün partiyaların fəaliyyətinə şəraitin yaradılması vacibdir. Bunun üçün isə ilk növbədə proporsional seçki sisteminin bərpası barədə düşünmək lazım gəlir...

Aprelin 22-də "Avropa" otelində baş verən olayda adı keçən Mövlud Səfərovun vəkili Cavid Rzazadə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında məşqçi Ruslan Əfəndiyevin istintaqdan kənar qaldığını demişdi. Vəkil bu ilin martına qədər Beynəlxalq Bankın prezidenti Cahangir Hacıyevin şəxsi mühafizə xidmətinin rəisi olan R.Əfəndiyevin hadisənin baş verməsində əsas sima olduğunu demişdi.

Vəkilin açıqlamasından sonra Ruslan Əfəndiyev virtualaz.org-a danışıb. Bildirib ki, zalda məşq keçərkən Mövlud Səfərov tətaminin üzərinə ayaqqabı ilə çıxıb. Elə insident də bundan sonra baş verib: "Bunu görəndə onlara dedim ki, bu formada tatami üzərinə çıxmaq olmaz. Bizim tatamiyə əlimiz, üzümüz deyir. Bu xəbərdarlıqdan sonra getdilər. Hətta saqqallı oğlan (Sənan Quliyev-red.) üzrxahlıq da elədi. Mövlud Səfərov ikinci dəfə tətaminin üstünə çıxdı. Bu haqda xəbərdarlıq etdiyimi ona xatırlatdım. Zalda tətaminin üzərinə ayaqqabı ilə çıxmaq olmaz. Bu haqda xəbərdarlıq elanı da vurulub".

Dava isə bu söhbətdən 40 dəqiqə sonra baş verib. Sənan Quliyev və Mövlud Səfərov partılarını dəyişdikdən sonra Ruslan Əfəndiyevi çağırıblar: "Məşqi qurtardıqdan sonra Mövlud məni kənara çağırdı. Başladı yenidən mübahisə etməyə. Mən fikir verməməyə çalışdım. Dava, söz-söhbətin olmasını istəmədim. Amma o, yenidən eyni söhbətə başladı. Mən də yenidən başa saldım ki, sənin tətaminin üstünə ayaq-

Cahangir Hacıyevin sabiq mühafizə rəisi qanlı olaydan danışıb

Ruslan Əfəndiyev "vurmasaydım, məni öldürəcəkdin" deyir

Ruslan Əfəndiyev

qabı ilə çıxmağın düz deyil. Sonra o, söyüş söyməyə başladı. Məni vurmaq istəyəndə əyildim. Birinci o, məni vurmaq istədi". Bu zaman Ruslan Əfəndiyevin tələbəsi Azər Məmmədov duşdan çıxıb və davanı götürüb. O da tərəfləri sakitləşdirmək istəyib. Zalda olan digər şəxslər də davanı sakitləşdirməyə çalışıblar. R.Əfəndiyev deyir ki, hər iki şəxsi zaldan çı-

xarmaq istəyiblər. Bu zaman tərəflər arasında gərginlik olub. Bu vaxt Sənan Quliyev bıçağa əl atıb. Əvvəlcə Ruslan Əfəndiyev bıçaqlanıb. Daha sonra isə Azər Məmmədov üreyindən 3 bıçaq zərbəsi alıb. Davanı sakitləşdirmək istəyən daha bir nəfər də bıçaq zərbəsi alıb. "Sənan adlı şəxs sinəmdən bıçaqla iki dəfə vurdu. Mən onu yumruq zərbəsi ilə uzaqlaşdırdım. Vurmasaydım, məni öldürəcəkdin. Sonra onlar qaçdı. Azərin bıçaqlanmasından xəbərsiz idim. Azər huşunu itirdi. Baxdıq ki, bıçaqlanıb",- deyər R.Əfəndiyev bildirib. Hadisənin baş verməsində nə onun, nə də Azər Məmmədovun günahının olduğunu deyir: "Zalda nəzarət kameraları var. Hər şey lentə alınıb. Biz də görüntülərə baxmışıq. Sənan və Mövludun vəkillərinin dedikləri əsassızdı. İstintaq gedir, hər şey sübuta yeritiləcək. Biz heç onları tanıyırdıq da. Adi bir mübahisənin üstündə belə bir hadisə oldu".

R.Əfəndiyev hazırda evdə müalicə aldığı və ağrıların olduğunu dedi: "Bıçaqlanan gün "City Hospital"a yerləşdirilmişdim. Reanimasiyada idim. Səhər xəstəxanadan çıxdım. Azərin dəfn mərasimində iştirak etdim. Sonra evə gəldim. Xəstəxanaya getmədim. İndi ağrılarım var. Evdə müalicə alıram".

"Yeni Müsavat" əməkdaşı məsələ ilə bağlı R.Əfəndiyevlə əlaqə saxlayıb. Məşqçi müalicə olunduğunu, həftənin əvvəlində vəkilinin jurnalistlərin suallarını cavablandıracağını deyib.

M.Səfərovun vəkili Cavid Rzazadə "Yeni Müsavat" əməkdaşına hadisənin təfərrüatlarını danışıb. Vəkil işdə adı keçən Ruslan Əfəndiyevin uzun illər Beynəlxalq Bank prezidentinin mühafizə xidmətinin rəisi olması haqda bilgililənmədiyini deyib. Bildirib ki, adi bir məsələnin bu səviyyəyə çatmasında R.Əfəndiyevnin rolu var.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

"Gəncəbank" rəhbərinin zorakılığı ilə

Üzləşmiş qadın Qurbanovlara müraciət etdi

Natalya Kərimova "Dədə Şəmşir"dən bəhs edib Qənber Qurbanovdan ədalət istədi...

Gəncə şəhər sakini Natalya Kərimova "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin sədri Cavid Qurbanov və onun atası Qənber Qurbanova müraciət edib. N.Kərimova "Gəncəbank"ın Müşahidə Şurasının sədri Pərvanə Novruzovanın onun biznesini, obyektlərini, əmlakını zorakılıqla ələndirərək qəbul etdiyini qeyd edir.

Xeberci.com-un məlumatına görə, milliyətçə rus olan qadın ASC-nin səhmdarı, "Aşiq Şəmşir" Mədəniyyət Ocağı İctimai Birliyinin rəhbəri, Qənber Şəmşiroğluna, Milli Məclisin deputatı, "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin sədri Cavid Qənber oğluna müraciətində yazır: "Hörmətli Qənber müəllim! Yəqin ki, "Gəncəbank" ASC-nin qadın rəhbəri Pərvanə Cəmilqızının mənim başıma oyun açaraq Gəncədəki mülklərimi ələ keçirməsi barədə ölkə prezidenti cənab İlham Əliyevə, 1-ci xanım Mehriban Əliyevaya, hüquq-mühafizə orqanlarına və Rusiyanın Azərbaycandakı səfirliyinə etdiyim müraciətdən məlumatınız vardır. Mən Azərbaycana gəlmək istəmədim. Araşdıranda ki, Azərbaycan necə bir demokratik ölkə olub və ölkə prezidentinin insanlara və xüsusən də milli azlıqlara gös-

tərdiyi diqqət və qayğı mənim yenidən Azərbaycana gəlməyimə və Pərvanə Cəmilqızı tərəfindən tapdalanmış hüquqlarımın bərpaya edilməsi üçün müraciət etməyimə səbəb oldu. Mən ölkə prezidenti cənab İlham Əliyevə çox inanıram. Azərbaycan onun sayəsində regionda, mən deyirdim ki, dünyada söz sahibi olan ölkə həddinə çatmış və ən nümunəvi tolerant ölkədir. 2001-ci ildə mənə imkan vermədilər ki, rəhmətlik mərhum Heydər Əliyevin qəbuluna düşüm. Ona görə ki, mənim mülklərimi ələ keçirtmək məqsədilə Pərvanə

Cəmilqızı iki azyaşlı qızımın başına oyun açdırmaq hədəsi ilə məni ölkədən çıxarmağa vadar etdi. Mən dediyim kimi, Azərbaycana gəlməmişdən araşdırdım ki, Sizin də həmin bankda səhmləriniz var. Sizin kim olduğunuzu araşdırdım. Gördüm ki, Azərbaycanda hörmət edilən el ağsaqqalı və ədalətli insansınız. Mən bu sözləri səmimi hislərimlə yazıram. Düzdür, Sizin 2001-ci ildə həmin bankda səhmləriniz olmamışdır. Ancaq keçmiş cinayətkar qrupu maliyyələşdirən və rəhbəri (Pərvanə Cəmilqızı) yetirən bir bankda Si-

zin səhmlərinizin olması məni çox təəccübləndirdi. Sonra fikirləşdim ki, bu hadisələrdən Sizin xəbəriniz olmaz. Çünki Siz böyük bir elin, Kəlbəcərin ağsaqqalı, Azərbaycan xalqının üreyində xoş bir yeriniz olan bir insan və ən əsası "Dədə Şəmşir" Ocağının yetirməisiniz. "Dədə Şəmşir" öz əsərlərində daima haqqı və ədaləti təmsil etmiş və həmişə də bu cür haqsızlıqlara baş əymədən ömür sürmüşdür. Mən hesab edirəm ki, onun övladı və nəvəsi də bu cür insandı. Sadəcə, mənim Sizdən bir xahişim var ki, bu işin ədalətli şəkildə araşdırılmasında maraqlı olasınız. Kimsəsiz və sahibsiz bir rus qadınının başına açılmış bu oyunlara göz yummayacağınızdan əminəm. Mənim sonda bir xahişim də var: vaxtınızdan 5 dəqiqə ayırıb məni dinləyəsiz".

Yada salaq ki, N.Kərimova "Gəncəbank"ın Müşahidə Şurasının sədri Pərvanə Novruzovanın onun biznesini, mülklərini zorakılıqla ələ keçirdiyini bildirib, səlahiyyət sahiblərindən imdad diləyir. Bununla bağlı ötən saylarımızda "Cavid Qurbanovun bankının qadın rəhbəri haqda şok ittihamlar" seriyəli yazıda N.Kərimovanın yazdıqlarına istinadən qeyd edilir ki, P.Novruzovanın göstərişi ilə onu və qızını oğurlayaraq Gəncə ətrafında bir əraziyə aparıb zircəmiyə salıblar. Orada qızının zorlanması təhdidi ilə əmlaklarından imtina etməsinə nail olublar.

Bir daha vurğulayırıq ki, "Gəncəbank" haqda yazılanlar N.Kərimovanın iddialarıdır və o, bu iddiaların araşdırılması istəyi ilə ölkə rəhbərliyinə, bankın sahibləri arasında atası Qənber Qurbanov olan Cavid Qurbanova da müraciət edib.

Mövzuya qayıdacağıq.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

Azərbaycanlı politoloqdan ermənilərə xilas çağırışı

"Əgər xilas olmaq istəyirlərsə, bu həqiqəti dərk etsinlər, nə Minsk Qrupu, nə də hansısa dövlətlə məsləhətləşmədən Azərbaycanla sülh bağlasınlar"

Erməni soyqırımının 100 illiyi şoularının iflasla nəticələndiyini, bu hay-küyün Ermənistana fayda verməyəcəyini anlayın ermənilər də var. Bir əsr öncə Türkiyə ilə düşmənçilik münasibətlərində olan dövlətlərin rəhbərlərinin belə Çanaqqala zəfərinin 100 illiyinə qatılaraq ermənilərin cəfəngiyyətlərinə arxa çevirməsi düşmən ölkədə əməlli-başlı pessimist ovqat yaradıb.

Soyqırım məsələsinə görə Ermənistanın hüquqi əsası yoxdur və beynəlxalq məhkəməyə müraciət etməyə hazır deyil. Bu barədə Qərbi-Erməni Konqresinin sədri, beynəlxalq hüquq üzrə ekspert Suren Seraydaryan bildirdi. "Ermənistan beynəlxalq məhkəməyə hüquqi sənədlərlə müraciət etməyə tamamilə hazır deyildir. Böyük işlər görülməlidir və bunun üçün xüsusi qrup yaradılıb", - deyərək Seraydaryan vurğulayıb (ans).

Erməni ekspert həmin qrupun işinin uğurla nəticələncəyinə tam əmin deyil. Onun fikrincə, işçi qrupu hüquqi əsasları tam öyrəndikdən sonra beynəlxalq məhkəməyə və ya danışıqlar üçün Türkiyəyə müraciət üçün qərar verməlidir. "Bu məsələyə emosional yanaşmaq olmaz, səhv buraxmaq üçün çox ehtiyatlı olmalıyıq. 1-ci Dünya müharibəsinin başlamasına hazır deyildik, buna görə də ermənilər olduq, müstəqilliyə də, sovet sistemində də hazır deyildik. Hər dəfə tələyə düşdük. Amma indi hazır olmalıyıq, dünyanın 5 il sonra harda olacağını indidən müəyyən etməliyik", - deyərək Suren Seraydaryan qeyd etdi.

Ekspertlər hesab edir ki, böyük ehtimalla, erməni ekspert beynəlxalq məhkəmə nəticəsində Ermənistanın iddialarının tam tərsinin ortaya çıxacağından qorxur. Çünki indiyə kimi aparılmış bir çox araşdırmalar erməni iddialarının yersiz olduğunu ortaya çıxarıb. Məhz buna görə Seraydaryan erməniləri bu məsələdə ehtiyatlı olmağa və

beynəlxalq məhkəməyə müraciət etməməyə çağırır.

Üstəlik, tarixçilər hətta Rusiya arxivlərində də erməniləri təzib edən çoxsaylı sənədlərin mövcudluğuna diqqət çəkir. Türkiyə arxivlərini araşdırmağın da ermənilərə fayda gətirməyəcəyini Sərkisyanın son sərəmələməsindən də gördük.

İstənilən halda "soyqırım" şousunun 100 ili arxada qaldı. Yeri gəlmişkən, bu günlərdə Türkiyə və Azərbaycanın birliyi daha da möhkəmləndi. Artıq Türkiyə hakimiyyəti düşmənlərə və onun havadarlarına açıq mətnlə işğaldakı Qarabağı, Xocalını nişan verir. Türkiyənin baş naziri Əhməd Davudoğlu Türkiyənin əleyhinə qərar verən ölkələri Srebrenitsada, Xocalıda baş vermiş soyqırımı cinayətlərinə münasibət bildirməyə çağırır: "Türkiyənin əleyhinə qərar verənlər Qafqazda soyqırımı məruz qalaraq Anadoluya köçmək məcburiyyətində qalan abxazlardan, çeçenlərdən, Axıska türklərdən, gürcülərdən danışıqlar. Yaxın tarixdə Srebrenitsa və Xocalıda baş vermiş soyqırımların hesabını versinlər".

Bəs, soyqırım məhkəmələrindən sonra Qarabağ məsələsində nə gözlənilir?

"Onsuz da hər şey çoxdan məlumdur, "soyqırım"ın 100 illiyi ortaya yeni heç nə qoya bilmədi. Əgər Ermənistanda ermənilərin marağını nəzərə alıb, müstəqil, bu ölkənin siyasətinə təsir edən, Moskvanın iradəsinə qarşı çıxan qüvvələr varsa, onlar gərək bu 100 illikdən nəticə çıxarsınlar". Bunu politoloq Vəfa

Quluzadə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi. Ekspert ermənilərin bu hay-küylü tədbirlə ciddi uğura imza atıb olmadığını düşünür: "Birinci nəticə ondan ibarətdir ki, ermənilər xüsusilə son illərdə 100 illiyin qeyd edilməsinə çox böyük önəm verirdilər. Qeyd olundu, ancaq Putindən və Ollandan başqa ora sanballı adam getmədi. Yaxşı, 100 il keçdi, 100 illik soyqırım ideologiyası Ermənistana nə verdi? Görəsən, bunu Ermənistanda düşünüb başa düşən adam varmı?"

V.Quluzadə Seraydaryanın ermənilərə ünvanladığı çağırışdakı bəzi məqamların haqlı olduğunu vurğuladı: "Bütün bunlar məlum məsələdir. Ancaq global baxımdan ermənilər başa düşməlidir ki, eger onlar gələn 200 illiyi gözləyərsə, deməli, daha 100 il cindir vəziyyətdə, ölkələrinin

dağılması halında yaşamaq olacaqlar. Bu yolla onlar heç bir şey əldə etməyəcəklər. Ermənistan başa düşməlidir ki, onun salamat qalması, inkişaf etməsi üçün yeganə şansı - Azərbaycanla əlaqələri bərpa etmək, Türkiyə ilə sərhədləri açmaq, münasibətlər qurmaqdır. Üstəlik, ermənilər başa düşməlidirlər ki, onlara dünyada dostu yoxdur. Bütün özünü dost kimi göstərən ermənilər, erməni məsələsini öz milli maraqları üçün istifadə edirlər, onları fıldırırlar. Rusiya Ermənistan üçün nə edib? Bu gün Ermənistan hər cəhətdən cindir vəziyyətdədir. Amma Moskva Ermənistana "dost" deyib, ondan Azərbaycana və Türkiyəyə qarşı istifadə edib. Ermənistan Rusiyaya türklərə təzyiqlə vasitə kimi lazımdır. Ermənistanı yaradan Rusiya onu özü üçün yaradıb, ermənilər üçün yox".

Politoloq ABŞ-ın da eyni siyasətdən yararlandığını vurğuladı: "Vaşinqton erməni məsələsindən öz maraqları üçün istifadə edir. Onlar Ermənistana 3-4 milyonluq yardım edir ki, bu ölkə qudurmasın. Amerika heç də Ermənistanın çiçəklənmə, inkişaf etmiş dövlət olmasını istəmir. Çünki Ermənistanın inkişafı ona lazım deyil. Amma Amerika da Qarabağ məsələsindən istifadə edib Azərbaycana təsir etmək istəyir, ermənilərin "soyqırım" iddiası ilə Türkiyəni hədələyir. İndiyə qədər ABŞ-ın bütün prezidentlərinin "soyqırım"ı tanıyaçağına ermənilərin inamı olsa da, bu, baş verməyib. Amerikanın gələcək prezidenti də bundan istifadə edəcək ki, "Türkiyə, özünü yaxşı apar, yoxsa soyqırımı tanıyaram". Ermənistan onlara bunun üçün lazımdır. Heç kim düşünmür ki, Ermənistan yazıqdır, elə edək onlar da normal həyat yaşasınlar. Bunu gərək ermənilər özləri düşünsünlər. Gərək anlasınlar ki, bu müharibəni ermənilərə də sırıyblar.

Böyük beyin mərkəzlərinə malik olan Rusiya erməni problemini, Qarabağ problemini özünün milli maraqları üçün yaradıb. Bu milli maraqlar isə erməni milli maraqlarının əleyhinədir. Əgər ermənilər xilas olmaq istəyirlərsə, bu həqiqəti dərk etsinlər, nə Minsk Qrupu, nə hansısa dövlətlə məsləhət-

ləşmədən Azərbaycanla sülh bağlasınlar. Qoy onlar Azərbaycanın işğaldakı torpaqları azad etsinlər, Türkiyə ilə sərhədləri açsınlar. Onda Ermənistan dirçələ biləcək. Əks təqdirdə ermənilərdən başqa dövlətlər öz maraqları üçün istifadə edəcəksə, Ermənistan heç nəyə nail ola bilməyəcək, ermənilər gündən-günə pis vəziyyətə düşəcəkdir. Ona görə də Qarabağ məsələsinin həllində ermənilər öz milli maraqları uğrunda döyüşmə bilmədiyinə görə hansısa irəliləyiş görmürəm. Qarabağ məsələsini Azərbaycan və Ermənistan həll etməlidir. Türkiyə ilə sərhəd məsələsini də Rusiya diktə etməlidir. Lavrov bildirdi ki, İrəvan Sürix protokollarına qol çəkəcək, amma ermənilərin soyqırım və ərazi iddiaları qala-qala Türkiyə ilə sərhədlər açılmayacaq. Amma heç kim ermənilərə demir ki, siz 80 milyonluq Türkiyədən nə təminat, nə də torpaq ala bilməyəcəksiniz. Əgər 1994-cü ildən Bakı ilə İrəvan arasında sülh bərqərar olsaydı, Ermənistanın üzərindən neft boru kəmərləri, başqa tranzit xətləri keçəcəkdi. O zaman Ermənistan Türkiyədən istədiyi təminatlardan qat-qat artıq qazanc əldə edərdi. O halda ayaqaltı dövlət olmaqda deyil ki, hər keçən onun başını soyqırımı məsələsinə görə sığallayıb sonradan ayağını ola silməyəcəkdi. Mən ermənilərə çağırış edirəm, ağıllarınızı başınıza yığın!"

"Müharibənin olub-olmaması qərarını Bakı verəcək"

Hərbi ekspert: "Sabah elə ciddi hadisə baş verə bilər ki..."

İndiki məqamda Dağlıq Qarabağda genişmiqyaslı müharibə üçün əsas yoxdur, ancaq münaqişənin təsadüfən gərginləşməsi üçün ehtimallar var. Bunu Londondakı şərqçi və Afrika araşdırmaları məktəbi yanında müasir Orta Asiya və Qafqaz mərkəzinin elmi əməkdaşı Lourens Broyers internetlə keçirdiyi mətbuat konfransında deyib.

Ekspertin fikrincə, ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsinin mandatı çox məhduddur: "Mandata daxil olan səfir Kasprşik və səfirin 5 səhra köməkçisi tərəfləri öz hərəkət

marşrutları barədə məlumatlandırmalıdır".

Lourens deyib ki, bu gün onun əvvəllər təklif etdiyi kimi erməni və Azərbaycan komandirləri, yaxud müdafiə nazirlikləri arasında birbaşa əlaqə yox-

dur: "Müvafiq olaraq situasiya səhv qavrama və qeyri-adekvat reaksiyaya, qərəzsiz gərginləşməyə gətirib çıxara bilər".

Hərbi ekspert Üzeyir Cəfərovun sözlərinə görə, kim ki, birmənalı olaraq indiki məqamda Dağlıq Qarabağda genişmiqyaslı müharibə üçün əsas olmadığını qeyd edir, həmin insanlar reallıqdan çox uzaqda olan şəxslərdir: "Necə yeni geniş miqyaslı əməliyyatlar, müharibə üçün

Üzeyir Cəfərov

əsas yoxdur? Münaqişənin hələ də öz həllini tapmaması, üstəlik də beynəlxalq qurumların, bu işə birbaşa məsuliyyətli ATƏT-in Minsk qrupunun 20 ildən artıq biviç fəaliyyəti məgər müharibənin istənilən məqamda başlanması üçün əsas deyilmi? Mən başa düşürəm, bəzi obyektiv və subyektiv səbəblər var ki, onlara əsasən biz müharibənin sadəcə zaman baxımından bir qədər tez, yaxud bir qədər gec başlamaq biləcəyini deyə bilərik. Amma sabah elə bir ciddi və təxirə salınması mümkün olmayan hərbi

təxribat, elə ciddi hadisə baş verə bilər ki, müharibənin başlanması qaçılmazdır. Bu mənada Lourens Broyersin səsləndirdiyi fikirlərə hörmətlə yanaşaraq onu deyə bilərəm ki, müharibənin olub-olmaması barədə qərar heç bir yerdə deyil, məhz Bakıda qəbul olunacaq. Buna heç kimin şübhəsi olmamalıdır".

Ü.Cəfərov əlavə etdi ki, ekspertin ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsinin mandatının da çox məhduddu haqqındakı fikirlərini də qətiyyətlə bölüşür: "Bu şəxslər onsuz da bu 20 ildən artıq bir müddətdə qəribə səslənərdə, heç tərəflərə 20 faiz müsbət xarakterizə olunan işlər təqdim etməyiblər. Mənasız və məntiqsiz monitorinqlər, bir də Ermənistan tərəfinin maraqlarını birbaşa təmin edən hərəkətlər və addımlar. Vəssalam. Ona görə də mən cənab Lourens daha ciddi və məntiqli şeylərdən danışmağa dəvət edirəm. Elə onun erməni və Azərbaycan komandirləri, yaxud müdafiə nazirlikləri arasında birbaşa əlaqə yaradılması ilə bağlı təklifləri də

İranda uran diplomatiyası

Kənan RÖVŞƏNOĞLU

Qarşıdakı iki ay ərzində İran və "altılıq" ölkələri arasında yekun nüvə sazişi imzalanmalıdır. Aprelin 2-də Lozannada əldə olunmuş razılaşmaya əsasən iyunun 30-dək tərəflər yekun müqaviləni razılaşdırmalıdır. Ancaq görünən odur ki, uzun zaman və gərgin keçən İsveçrə danışıqlarında heç də bütün detallar üzərində anlaşma əldə olunmayıb.

Məsələ burasındadır ki, İran tərəfi iddia edir ki, Lozanna anlaşmasına əsasən müqavilə imzalandıqdan dərhal sonra BMT, o cümlədən ABŞ və AB-nin İrana qarşı tətbiq etdiyi nüvə sanksiyaları və embarqolar ləğv olunmalıdır. Lakin ABŞ tərəfi iddia edir ki, İrana qarşı tətbiq olunan sanksiyalar təcridən ləğv olunacaq. Təbii ki, burada "təcridən" ifadəsi İranın qarşıdakı etapda Qərbin nüvə enerjisi istehsalı ilə bağlı tələblərinə necə riayət edəcəyini nəzərdə tutur. Yəni məsələ, aralıq mərhələdə İran hansısa nüvə fəaliyyəti ilə bağlı Qərbi təmin etməyən fəaliyyətinə görə, embarqolar qüvvədə qalacaq. Yəni, qısaca desək Qərb dövlətləri, xüsusən də ABŞ sanksiyaları İrana təzyiq vasitəsi olaraq əlində saxlamaq istəyir.

Ancaq anlaşma ətrafında yaranmış söz oyunlarının başqa səbəbləri də yox deyil. Vyanada müqavilə üzərində aparılan danışıqlarda iştirak edən İran xarici işlər nazirinin müavini Abbas Əraqçı bildirib ki, Tehran yekun sənədin iyunun 30-dək və hətta daha tez imzalanacağına olan inamını itirməyib. Lakin ABŞ hökumətinin sanksiyaların mərhələli şəkildə ləğv olunacağını ifadə etməsi tərəflər arasında söz atışmasına səbəb olub.

Ancaq məsələnin kökü heç də Vyanada deyil. Lozannada hay-küylü anlaşma İran-Qərb yaxınlaşması kimi yozulsa da, Yəmən ətrafında olaylar vəziyyətin heç də sadə olmadığını göstərdi. ABŞ Yəmən olaylarında açıq şəkildə Səudiyyə Ərəbistanının tərəfində dayandı və Yəmənə hava hücumlarına keçirərək və təchizat dəstəyi verdi. Üstəlik hələ də Suriya və İraqda ABŞ və İran maraqları toqquşma vəziyyətindədir. Bu isə iki ölkə arasında etimad dərəcəsinin xeyli aşağı olduğunu sübut edir. Üstəlik o qədər də nəzərə alınmayan Rusiya amili. Rusiya məhz İran-ABŞ anlaşmasından az sonra BMT-də Yəmən hadisələri ilə bağlı İranın əleyhinə çıxdığı və Qərbin müdafiə etdiyi qətnaməni qəbul elədi. Üstəlik Putin S-300 sistemlərinin satışına qoyulan qadağanı ləğv etsə də, bu prosesin bir neçə il zaman alacağını bəyan etdi. Moskva qabarıq şəkildə olmasa da, diplomatik dillə İrana təzyiq göstərir. Təbii ki, Yaxın Şərqdə xeyli müəkkəb və münafiqəli prosesdə İran və Rusiya bir neçə cəbhədə birgədir. Ancaq İran ABŞ-la anlaşma əldə etsə və enerji siyasətini Qərbin maraqlarına uyğun qursa, bu zaman Rusiya Yaxın Şərqdə İranla ortaq fəaliyyətlərinə yenidən baxa biləcəyi mesajını verir. İran isə Qərbə o qədər də etimad etmir və Rusiyayı itirmək ona sərf edə bilməz.

İranda Qərblə yaxınlaşmağa ehtiyatlı yanaşmasının daha iki mühüm amil daxilədəki mühafizəkar qüvvələr və ölkənin imicidir. İran İslam inqilabından sonra ölkənin mühüm siyasi cizgisi məhz Qərb imperializminə qarşı müqavimət olub. İslam inqilabı ideyasının ana xəttini məhz müsəlman dünyasını istismar edən, bələlərin əsas baskıları olan Qərb imperializmi və onun yerlərdəki təmsilçiləri olan yerli müstəbidlərdir. İndi nüvə anlaşması üzərindən İranın bütöv bir xətdən imtina edib mövcud inqilabi kursu 180 dərəcə dəyişdirməsi real olaraq mümkün deyil. İran Qərblə yaxınlaşsa müsəlman dünyasında ciddi şəkildə imic itkisi yaşaya bilər. Və təbii ki, inqilab ideyasına sadiq və ölkənin əsas gücünü təşkil edən mühafizəkar camia da bu xətt dəyişikliyinə narazıdır, görünən odur ki, buna qarşı ciddi müqavimət göstərəcək.

Bütün bu amillər hazırkı İran hökumətinin daha ehtiyatlı və həssas olmasını tələb edir. İran hökuməti həm sanksiyalardan qurtulmaq, həm də bu günə qədərki siyasi xətti qoruyub saxlamaq, yeni imici qorumaq kimi həssas bir mərhələdən keçir.

Görünən odur ki, bu mərhələ "diplomatiyanın şeyxi" adlandırılan hazırkı İran prezidenti Həsən Ruhininin üçün də xeyli çətin olacaq.

Rəsmi Moskva gələn ayın 21-22-də Latviyanın paytaxtı Riqada keçiriləcək "Şərq tərəfdaşlığı" sammitinə qatılmaq istəyən ölkələri hədələyib. Rusiya XİN-in rəsmi nümayəndəsi Aleksandr Lukaşeviç belə bir bəyanatla çıxış edib.

Lukaşeviç bildirib ki, Moskva Riqa sammitini anti-Rusiya aktı hesab edir və buna "kifayət qədər sərt, prinsipial" reaksiya verəcək: "Çünki biz görürük ki, bu tərəfdaşlıq hara gedir və bu proqramın iştirakçılarının, hər şeydən əvvəl Avropa İttifaqının mövqeləri nəzərə alınmaqla kənarından hansı çarələr kəsb edir".

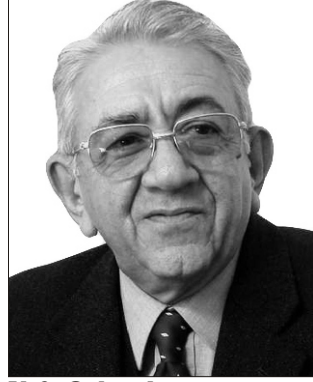
Qeyd edək ki, Riqa sammitinə Avropa İttifaqının "Şərq tərəfdaşlığı" təşəbbüsünə qoşulan Azərbaycan, Ukrayna, Moldova, Gürcüstan və Ermənistan prezidentləri dəvət olunub. Belarus prezidentinin də sammitə dəvət alacağı gözlənilir.

"Şərq tərəfdaşlığı" proqramına əsasən bu təşəbbüsə daxil olan keçmiş sovet respublikaları islahatlar aparmaqla Avropa İttifaqı ilə inteqrasiya əlaqələrini inkişaf etdirə biləcəklər. Moskva bu təşəbbüsə əvvəldən mənfə yanaşır, lakin reaksiyası heç vaxt indiki kimi sərt olmamışdı. Rusiya XİN-in bəyanatı təşəbbüsə qoşulan ölkələrə faktiki olaraq xəbərdarlıqdır və Riqa sammitini pozmağa hesablanıb. Ukraynanı parçalayan müharibənin baskıları da məhz "Şərq tərəfdaşlığı" proqramı oldu.

Hələlik Avropa Birliyi ilə Assosiasiya sazişini ancaq Gürcüstan və Moldova imzalayıb. Və son məlumatlara görə, Rusiya Moldovada Avropa tə-

"Riqa sammiti" ilə bağlı Kremlin hədəsindən qorxmaq lazım deyil..."

Vəfa Quluzadəyə görə, sammiti Rusiyanın yox, Azərbaycanın maraqlarından qiymətləndirmək lazımdır

Vəfa Quluzadə

rəfdarlarının mövqelərini xeyli zəiflədib və bu kasıb ölkəyə qarşı hibrid müharibə taktikasının bir neçə elementindən istifadə edir. Azərbaycana gəldikdə isə rəsmi Bakı "Şərq tərəfdaşlığı" təşəbbüsünə dair əvvəldən öz mövqeyini formalaşdırıb. Azərbaycan Avropa İttifaqı ilə Assosiasiya sazişində maraqlı deyil, ancaq ikitərəfli üstün tərəfdaşlıq modelini təklif edir.

Bəs, Azərbaycan Rusiya XİN-dən gələn hədəni nəzərə alıb Riqa sammitinə iştirak etməməlidirmi, yoxsa iştirak et-

məlidirmi? İştirak edən ölkələri, o cümlədən Azərbaycanı Rusiya hansısa şəkildə cəzalandıra bilərmi?

Keçmiş dövlət müşaviri, politoloq Vəfa Quluzadə bildirdi ki, bu hədə-qorxudan çəkinməyin axırı pis olar: "Bu gün hədələyirlər, görəndə ki, hədədən qorxub çəkildik, sabah başqa addımlara əl atacaqlar. Odur ki, hədədən qorxsaq, onda gerek özümüz əl-ayağımızı bağlayıb ipini verək Rusiyanın Xarici İşlər Nazirliyinə. Azərbaycan öz dövlət maraqlarından çıxış edərək baxmalıdır ki, Riqa sammitində nə qərarlar qəbul olunacaq, bu qərarlar Azərbaycana nə qədər sərfəlidir, buna müvafiq də addımlar atmalıdır. Rusiyanın birçə təsiri üsulu var - müharibə etmək. Bunu isə hər zaman etmək asan deyil. Rusiya Ukraynaya qarşı müharibə etdi. Nə qazandı? Əslində heç nə. Bu gün Ukrayna seçdiyi yolla gedir, axıra qədər də gedəcək və Avropa, ABŞ, NATO-nun des-

təyi ilə irəli gedəcək. Ukrayna öz gələcəyini özü qurub və bu gələcək Avropadadır. Ukrayna haqlı olaraq hesab etdi ki, Rusiya yenə imperiya olaraq qalır və imperiya ilə dostluq etmək mümkün deyil. Bu imperiyanın ya gerek koloniyası olasan, ya da müstəqil olasan. Dostluq, bərabər hüquqlu əməkdaşlıq kimi sözlər hamısı baş aldatmaqdır".

"Rusiya ənənəvi rıçağını - Ermənistanı Qarabağda müharibəyə yenidən başlamağa sövq edə bilərmi? sualına Quluzadə belə cavab verdi: "Rusiyanın Qarabağda müharibəni alovlandırmağa nə vaxt imkanı və ehtiyacı olacaqsın, biz özümüzü nə cür aparırsaq-ayaraq Rusiya bunu edəcək. Bunu birdəfəlik bilmək lazımdır. Ona görə də biz işimizi özümüz elə qurmaliyq ki, Rusiyanın imkanı olmasın bizim əleyhimizə hər hansı bu cür aqressiv addım həyata keçirsin. Bunu birdəfəlik bilmək gerekirdi ki, biz baş əydikcə onlar daha da azğınlaşacaqlar".

□ Etibar SEYİDAĞA

"24 aprel Türkiyənin Avropa yolunu daha da çətinləşdirdi, amma..."

Orxan Qafarlı: "ABŞ-ın həmişəki mövqeyində qalmasında Ankara qazanclı çıxdı..."

Aprelin 24-də Türkiyə və Ermənistanda iki fərqli anım mərasimi keçirildi. Siyasi anlamda bu tədbirlər Türkiyə və Ermənistan arasında bir növ seçim mahiyyətli idi. Türkiyə "erməni məsələsində" onu dəstəkləyən ölkələri öz yanında görmək istədi. Buna müəyyən mənada nail oldu.

Belə ki, Çanaqqalada təşkil olunan bayram tədbirlərində 17 ölkə prezidenti, 3 parlament rəhbəri, 3 prezident yardımçısı, 5 baş nazir, 1 eks-prezident, 28 nazir olmaqla 90-a yaxın ölkədən yüksək vəzifəli şəxslər qatıldı. Ermənistan hakimiyyətinin qeyd etdiyi saxta "soyqırım" tədbirlərində isə cəmi 4 ölkənin - Rusiya, Fransa, Serbiya və Cənubi Kiprin prezidentləri iştirak edib. Hətta "erməni soyqırımı"ni parlament səviyyəsində rəsmən tanıyan 21 ölkənin 18-nin prezidentləri İrevana getmədilər. Bu isə həm də onu göstərir ki, zamanında qəbul olunan "soyqırım" qanunları daha çox siyasi məqsəd daşıyır.

Lakin 24 aprel tədbirləri bir sıra mühüm nüansları üzə çıxardı. Məlum oldu ki, Rusiya hər nə qədər Türkiyə ilə enerji,

ticarət və siyasi sahədə əməkdaşlıq etsə də, həlledici məqamda seçimi Ermənistan olacaq. Eyni zamanda Moskvanın və daha əvvəldən mövqeyi bilinən Fransanın və 24 apreldə İrevana gedən Serbiyanın dövlət başçıları öz ölkələrinin mövqelərini bir daha ortaya qoyaraq, Türkiyə ilə gələcək münasibətləri ilə bağlı siyasətlərini açıqladılar.

Yeni Türkiyə Araşdırmaları Mərkəzinin eksperti Orxan Qafarlı deyir ki, 24 aprel tədbirləri ermənilərin Avropada ciddi dəstəkçilərinin olduğunu və Türkiyənin təkləndiyini göstərdi: "Məsələyə kimin qazanclı çıxması kontekstində baxsaq, ermənilərin qismən qazanclı çıxdığını deyə bilərik. Türkiyə Avropada erməni məsələsində tamamilən kənara itələndi. Düşünürəm ki, yaxın gələcəkdə Türkiyənin Avro-

Orxan Qafarlı

pa Birliyinə girməsi üçün ermənilərlə münasibətlərini düzəltməsi şərtini qoyacaqlar. Türkiyə üçün belə bir şərtin qoyulması qəbul edilmez olacaq və Ankara-Brüssel münasibətlərini daha da soyudacaq. Lakin ABŞ-ın həmişəki mövqeyində qalmasında Ankara qazanclı çıxdı. Ən azından ABŞ-dan gələcək təhlükənin qarşısı alındı".

O.Qafarlı deyir ki, "soyqırım"ı tanıyan ölkələrdən yalnız 3-nün İrevana getməsi siya-

si-diplomatik qərar olub. Yəni bir çox ölkələr Türkiyə ilə Ermənistan arasında seçim etmək istəmədikləri üçün nə Ankaraya, nə də İrevana gediblər: "Eyni durum Türkiyəyə gələn nümayəndələrdə də oldu".

Putinin İrevana getməsinin Rusiya-Türkiyə münasibətlərinə mümkün təsirinə gəlincə, ekspertin fikrincə, Türkiyə hökumətində Rusiyaya qarşı sərt reaksiyanın tərəfdarları olsa da, realıq başqa şeyləri dikte edir. O.Qafarlının fikrincə, "soyqırımı" məsələsinə münasibətlə bağlı Ankara və Moskva arasında münasibətlərin kəskin şəkildə pisləşəcəyi real deyil: "Türkiyədə bəzi qruplar var ki, xüsusən də hökumət içində Rusiya prezidentinin Ermənistanı getməsinə mənfə qiymətləndirməklə yanaşı, Moskvanın addımını xəyanət olaraq dəyərləndirirlər. Sanki ruslar söz vermişdilər. Rusiya Cənubi Qafqazda erməniləri strateji müttəfiq olaraq gördüyünü gizlətmir. Türkiyə-Rusiya münasibətlərinin quruluş formatı elədir ki, Türkiyə Rusiya qazından asılı durumdadır. Yeni Türkiyənin Rusiyaya ehtiyacı daha çoxdur. Və bu verdiyi pul deyil, nüvə texnologiyasıdır. Türkiyə iqtisadiyyatı üçün həyatı əhəmiyyətli olan enerji idxal edir. Mən bu məsələdə bir az realistəm. Demək istədiyim, Türkiyənin Rusiyadan aldığına baxdıqda bunlardan imtina edəcəyini gözləmirəm. Dolayı ilə münasibətlərin pozulma şansı yoxdur".

□ KƏNAN

Bu günlərdə II Dünya müharibəsində iştirak edən qadınlarla bağlı acı həqiqətlər üzə çıxdı. Nataliya Radulova adlı rusiyalı blogger bu barədə heç bir yerdə açıqlanmayan həqiqətləri çap etdi. Müharibə iştirakçısı olmuş xanımların acı xatirələri onu oxuyanları çox sarsıtdı.

Qadın qazilərimizin döyüş xatirələri...

"Müğənni Nura Surinin ata-anası birlikdə bu döyüşlərdə iştirak edirdi"

Öz döyüş yoldaşları tərəfindən zorakılıqlara məruz qalmaq, kişilərlə çiyin-çiyinə döyüşməklərinə baxmayaraq onlardan daha az dəyərləndirildiklərini, müharibədən sonra daha bir "müharibə"ni yaşadıklarını, etdikləri qəhrəmanlıqlara baxmayaraq hər zaman kişilər arasında olduqları üçün cəmiyyət tərəfindən birmənalı qarşılanmadıklarını, hətta buna görə ailə üzvlərinin belə onlardan utandıqlarını qeyd ediblər. "Ateş açılanda, döyüş gədən zaman mənə "Bacican, bacican!"-deyə çağırırdılar. Döyüşdən sonra hamısı göz-gözə dayanırdılar..."

Adını çəkdiyimiz xatirələr ölkə mətbuatında da yayıldı. Bundan sonra hər kəsi bir sual düşündürdü: Görəsən, Azərbaycanda torpaqlarımız uğrunda gedən döyüşlərdə buna bənzər hadisələr baş veribmi?

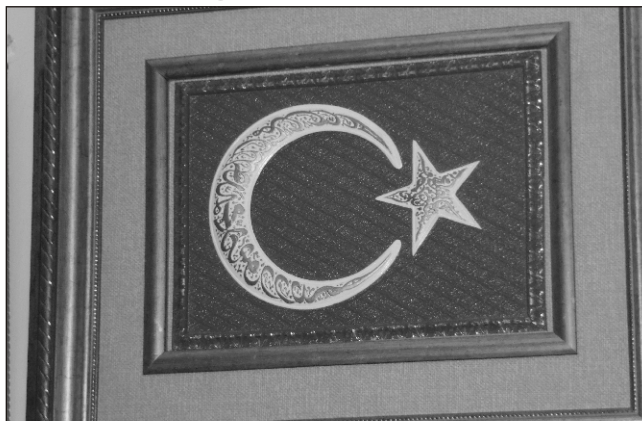
Suala cavab tapmaq üçün gənc yaşlarında Qarabağ müharibəsində könüllü iştirak etmiş, ağır və şərəfli yol keçmiş tibb bacıları - Rüksarə Cumayeva və Təranə Sübhəm ilə görüşdük.

"Kişilər hələ ölməyib ki, siz döyüşlərdə iştirak edəsiniz"

Rüksarə Cumayeva ana-dangəlmə ayaqları əlil olmasına baxmayaraq döyüşlərdə iştirak edib. Hazırda vəziyyəti gətirdikcə ağırlaşdığından onunla evində görüşdük.

İki nəfərin güclə sığışa bildiyi, cəmi 6 kvadrat metrlik otağa nəzər salıb, sualımızı ünvanladım. Rüksarə xanım dedi: "Siz nə danışırsız?! Bu başqa ölkələrdə baş verə bilər, bizdə yox. Biz döyüş meydanına atıldığımız bir gündən əsgərlərin qardaşı hesab edildik. Doğrudur, onların heç biri istəmirdi ki, biz iştirak edək. Tez-tez narazılıqlarını bildirirdilər: "Kişilər hələ ölməyib ki, siz döyüşlərdə iştirak edəsiniz". Onlar bizim həlak olacağımızdan və yaxud da əsir düşəcəyimizdən ehtiyat edir, bizi bölgədən uzaqlaşdırmağa çalışırdılar. Yadımdadır, bir dəfə yenə belə bir situasiya olanda dedim: "Siz mənim həlak olmağımı istəmirsiniz. Bəs fikirləşirsiniz ki, əgər siz həlak olarsınızsa biz qadınlar mənəfur düşmənlərin əlinə keçəcəyik?". Bu sözümdən sonra heç kim bir daha bu barədə mənim yanımda danışmadı..."

Gəncliyimiz vətənimizin ağırlı-acılı, qanlı-qadalı vaxtlarına təsadüf etdi. Bizi heç nə sındırmırdı, yalnız vətənimizin azadlığı, bütövlüyü barəsində düşündük. Qadın olsaq be-

lə, ən ağır döyüşlərdən çəkinmir, döyüş zamanı əsgərlərimizin lap yaxınlığında olmağa çalışırdıq ki, lazım gəlmiş an yollarını sarıya bilək. Nəçə-nəçə tibb bacısı cəsurluq göstərərək döyüş meydanlarından yaralı və həlak olan əsgərlərimizi çıxarıdılar.

Körpə uşaqların evdə qoyub döyüşlərə atılan qadınlarımız...

Elə qadınlarımız var idi ki, onlar evlərdə körpə uşaqlarını qoyub gəlmişdilər. Ailəvi gələnlər də var idi. Məsələn, hamımızın tanıdığı müğənni Nura Surinin ata-anası birlikdə bu döyüşlərdə iştirak edirdi. Hətta bir dəfə vertolyotda gəderəkən onlar yaralanmışdılar.

Biz qadın olaraq çox əziyyət çəkirdik. Ehtiyac üçün lazım olanların çoxunu tapa bilmirdik. Elə olurdu ki, yağış bizi tamamilə isladırı. Sulu paltarlarda titrəyirdik. Onu qurutmağa nə vaxtıymız, nə də imkanımız var idi. Sulu paltarlarımız yalnız günəş çıxanda elə əynimizdə quruyurdu... Beləcə qadınlar cəsaretlə bu yolda addımlayırdı, inadla öz əqidəmizdən dönmürdük...

İnanmıram ki, hansısa döyüş bölgəsində bizim xanımlarımıza qarşı cüzi də olsun na-

layiq bir hərəkət edilsin. Əgər edilibsə də bunun günahkarı həmin qadınların özü olub. Təbii ki, hər yerin pisi-yaxşısı olduğu kimi, bizim də aramızda özünü yüngül tutanlar var idi. Biz hər zaman belə şeyləri qınayırdıq".

Bu zaman söhbətə Təranə xanım da qoşulur:

"Ancaq onları da qınamağa heç kimin haqqı yoxdur. Nə olursa olsun, onlar cəsaret nümayiş etdirib, bəzi kişilərdən qeyrətli çıxıb torpaqlarımız uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak ediblər. Əgər bir yaralı əsgərin döyüş meydanında yarasını sarıybsa və yaxud bir içim su veribsə, onları bağışlamaq olar. Gəlin unutmayaq ki, həmin vaxtlar nə qədər kişilərimiz var idi ki, onlar döyüşlərdən yayınmaq üçün Rusiyaya üz tuturdular və yaxud bir yol tapıb müharibədən yayınırdılar. Müharibədə sevgi, eşq yaşamaq olar. Buna görə heç kimi qınamaq olmaz. Ancaq əlbəttə ki, öz üsulunda. Müharibə gədə-gədə neçə döyüşçümüz elə oradaca evlənin özünə toy etdi. Komandirlərimiz hərədən 5-3 manat pul yığıb döyüşçülərimizə üzük alırdılar, bildirirdilər ki, bu, sizin ömürlük bir yerdə yaşamağınızın simvolu dur..."

"Müharibəyə 3 cür insan gedir..."

Hiss edirdim ki, söhbətin bu yerində Rüksarə xanım bərk hirsələnir. Özündən aslı olmayaraq yüksək səslə, hətta qışqıra-qışqıra, çığırılıqla danışımağa başladı: "Ümumiyyətlə müharibəyə 3 cür insanlar gedir:

- Canını torpaq yolunda fəda edənlər;
- Sadəcə, ad qazanmaq xatirinə, ortalıqda gezenlər;
- "Kimisə arxadan vurub irəli getmək" fikrində olanlar.

Bilirsinizmi mən nəyə təəssüf edirem? Bu dəqiqə meydan sulayanlar onda bizim yanımızda deyildilər. Bilinirdi ki, onlar harda idi. Bu dəqiqə isə müxtəlif yollarla əldə etdikləri yalançı vəsiqələrlə insanların gözüne soxulurlar. Amma biz o zaman heç düşünmürdük ki, gələcəkdə hansısa vəsiqə alıb ondan yararlanacaq və yaxud ad-san qazanacaq. Şəxsən mən əlil olaraq vətənimin müdafiəsində bütün varlığımı, canımla iştirak edirdim. Ağdərədə, Ağdamda, Gülablıda, Qazançıda, Umudluda, Şahbulaqda, Gülyataqda və s. döyüş bölgələrində iştirak etdim. İgid oğlanlarımızın torpaq uğrunda necə fədakarlıqla vuruş-

duqları öləncən gözlerimin önündən getməz. Yadımdadır, döyüşlərin birində gün ərzində güllə altında 96 yaralı və bir neçə həlak olan döyüşçümüzü tək başına çıxartdım. Döyüşçülərimizdə böyük ruh yüksəkliyi var idi. Onlar bilirdilər ki, hər an onları ölüm gözləyir, lakin heç nədən çəkinmirdilər. Döyüşə gedəndə "qələbə ilə qayıdaq" deyib məşinlərə minirdilər". Bilirdik ki, indi sağ gördüyümüz döyüşçülər bir neçə saat sonra şəhid olaraq geri dönə bilərlər. Hətta elə olurdu ki, igid oğlanlarımız döyüşə gəlmiş ilk gündəcə şəhid olurdu. Onda deyirdik ki, tək vətən sağ olsun".

"İnanmırdıq ki, nə vaxtsa Qarabağa ancaq kənardan baxa biləcəyik"

Təranə xanım deyir ki, o zamanlar gənclərdə vətənpərvərlik hissləri daha güclü idi: "Biz geriye baxmadan irəliləyirdik. Yaralanırdıq, müalicə alıb yenidən meydana atılırdıq. Döyüşlərin birində mən də yaralandım. Onurğa sütunumdan aldığım yara üzündən ömürlük ana olmaqdan məhrum oldum. Lakin buna görə heç vaxt heyləslənmir, peşman olmuram. Bayrağımız göylər-

də dalğalananda bir təskinlik tapırıq, düşünürük ki, onun bu cür dalğalanmasında bizim də eməyimiz var.

Ancaq biz inanmırdıq ki, nə vaxtsa Qarabağa ancaq kənardan baxa biləcəyik. Sanki hər şey lap keçmişdə baş verib. Biz bu qədər əziyyət çəkirdik ki, torpaqlarımız geri qayıtsın. Bax o zaman həlak olan igid oğlanlarımızın ruhu şad olar".

"Qarabağımızın sülh, yoxsa müharibə yolu ilə geri qaytarılmasını istərdiz?" sualına Rüksarə xanım belə cavab verdi: "Biz canımızı qoyduq torpaq üçün. Lakin torpağımız əlimizdə deyil. Qız-gəlinimiz ermənilərdə əsirdir. Torpaqlarımız sülh yolu ilə yox, qanla verilib. Buna görə də qanla da almalyıq. Yoxsa qanları tökülən şəhidlərimizin ruhu bizi rahat buraxmayacaq. Buna görə mən bu ölkədə bir dənə də olsun milli qəhrəman tanıyıram".

Təranə xanım indiki gənclikdən şikayətlənir: "Əgər indiki gənclər işğal edilən rayonlarımızın adlarını saya bilmərsə, başqa sözlə ehtiyac yoxdur. Əgər əlil arabasında olan qazilərimiz döyüldü əziyyətlər çəkirsə, işgəncələrə məruz qalırsa, həyatdan bezdirilsə, özlərini yandırmaq həddinə qədər gəlib çıxırlarsa, bizi mənən öldürürlərsə, gənclər hansı örnəyi götürüb vətən uğrunda fədakarlıq edərlər? Vətən üçün həmişə xalqın içindən çıxanlar özlərini fəda edib. Dövlət məmurlarının hansının övladı şəhid olub və ya ön cəbhədə vuruşub, xidmət edib? Biz, şəhidlərimiz bu yolda canımızı, qanımızı qoymuşuq, onlar isə şəhidlərin qanı üzərində kef məclisləri qurublar. Bu gün Rüksarə xanımdan da pis vəziyyətə yaşayan qazilərimiz var. Dövlət bunları görmür, ya da ki, görmək istəmir".

Rüksarə xanım qəhərdən boğularaq müsahibəmizin son sözlərini deyir:

"Vətən yolunda nə etdim-sə, halaldır. Bu, mənim vətəndaşlıq borcumdur. Lakin indi sürünürəm, gəzə bilmirəm. Məni indi ayağa qaldırmaq isə dövlətin borcudur. Aksiya keçirərək əməliyyat pulu yığmaq, sanki dilənmək biz qazilərə, nə də dövlətimizə yaraşmaz. Heç bu yardımı da istəməzdim. Lakin yeganə balamın göz yaşlarını görmək məni daxildən məhv edir, içimi parçalayır..."

□ **Xalidə GƏRAY**

Bu il meyvə qıt olacaq

Vahid Məhərrəmov: "Çiçəklənmə prosesi gecikir..."

Havalarm kəskin dəyişməsi, bəzi bölgələrə qar yağması bu il meyvə-tərəvəz istehsalına təsir göstərəcək. Qərb bölgəsində, xüsusilə də Gəncə və Qazaxda məhsul qıtlığı yaranacaq.

Bu barədə virtualaz.org saytına kənd təsərrüfatı üzrə ekspert Vahid Məhərrəmov məlumat verib.

V.Məhərrəmovun sözlərinə görə, bəzi bitkilərin çiçəklənmə prosesi gecikir: "Qərb bölgəsindən məhsul gözləmirik. Digər bölgələrdə də məhsul istehsalı azalacaq. Çünki hava dəyişikliyi və digər səbəblərdən tozlanma-mayalanma prosesi normal getmədi, hətta ağaclar da zərər çəkdi".

Ekspert dedi ki, rəsmi mənbələr bu ilin birinci rübündə kənd təsərrüfatında 3 faizdən çox artım olduğunu bildirirlər. Halbuki araşdırmalar əksini sübut edir. 2015-ci ilin ilk 3 ayı keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə yeyinti məhsullarının idxalı 19,94 faiz artıb, idxal isə azalıb: "Bu göstəricilərdə idxal məhsulları sırasında yer alan əsasən strateji əhəmiyyət kəsb edən ərzaq malları və kənd təsərrüfatı məhsullarıdır. Belə ki, keçən ilin analoji dövrünə nisbətən çörək və çörək məhsulları istehsalı üçün nəzərdə tutulan buğda idxalı 68,97, et idxalı 10,12 faiz, həmçinin əsasən kəsim

üçün gətirilən diri heyvanların idxalı 56,97, süd məhsulları 12,66, süd 6,20, kərə yağı 48,43, meyvələr 456,14, meyvə-tərəvəz 194,07, müxtəlif ərzaq məhsulları idxalı isə 28,11 faiz artıb. Bu rəqəmlər ölkənin kənd təsərrüfatında vəziyyətin böhran həddə olduğunu göstərir".

V.Məhərrəmov onu da qeyd etdi ki, artıq bütün dünyada qlobal iqlim dəyişikliklərinə görə tədbirlər görülür. Məsələn, Avropa ölkələri qlobal iqlim dəyişikliyinə uyğun bitki sortları yetişdirirlər. Azərbaycan da belə sortlar yetişdirməlidir: "Bu işləri təbiətin ixtiyarına buraxmaq olmaz. Fermerlər, əkinçilər çox çalışsalar

da aqrotexniki qaydalara əməl etməlidirlər. Nəticədə məhsuldarlıq azalır. Buna görə də fermerlər, əkinçilər məlumatlandırılmalı, onlara elmi əsaslarla bilgilər verilməlidir. Əks halda görülən işlər nəticə verməyəcək".

Çernobil faciəsindən 29 il ötdü

Ukraynanın paytaxtı Kiyevdə Çernobil faciəsi qurbanlarının xatirəsi anılıb. Ölkənin bütün şəhərlərində faciə qurbanları yad edilib, Çernobil faciəsi xatirə memorial abidəsi önünə əklillər və gül dəstələri qoyulub.

Qeyd edək ki, 1986-cı il, aprelin 26-da Çernobil atom elektrik stansiyasının 4-cü enerji blokunda yanğın baş verib və alov 3 bloku bürüyüb. Hadisədən sonra həyat üçün təhlükə kəsb edən radiaktiv duman yaranıb. Nəticədə 17 milyon insanın yaşadığı 11 rayonun atmosferi zəhərlənib.

Qəza nəticəsində Ukraynada 4400 nəfər həyatını itirib. Onlardan çoxu partlayışın nəticələrinin aradan qaldırılması üçün əraziyə gəlmiş fəhlələr idi. Ümumilikdə faciə zamanı 7000-ə yaxın insan həlak olub, 25 min nəfər güclü radiasiya nəticəsində ömürlük şikəstliklə üzləşib, on minlərlə insan isə sonsuz qalıb.

Bu faciədən sonra Çernobilda doğulan uşaqların 90 %-də əlillik yaranıb.

Xatırladaq ki, qəzanın nəticələrinin aradan qaldırılması üçün 1986-cı ildə Çernobila 7 min azərbaycanlı da göndərilmişdi. Onların 2000 nəfəri şüalanmadan vəfat edib (AzərTAc).

Babasil xəstəliyinin ən müasir metodla MÜALİCƏSİ

Almaniyanın məşhur "Karl Etorts" firmasının aparatı ilə Moskva şəhəri proktologiya ETM-də xüsusi hazırlıq keçmiş həkim tərəfindən qansız, ağrısız, yataq rejimi gözləmədən - lateks həlqə qoyulması.

SƏLİMOV FƏRMAN
Tel: (055) 776-70-34

Flora Kərimovadan İlhamənin barışıq jestinə rədd cavabı

"Heç vaxt onun yalanlarına inanmamışam və bundan sonra da inanmaram"

Bu günlərdə Xalq artisti İlhamə Quliyevanın həmkarı Flora Kərimovanın yaradıcılığı barədə dedikləri hər kəsi təəccübləndirdi. Belə ki, Xalq artisti "A-dan Z-yə" verilişinin qonağı olarkən F.Kərimova ilə bağlı xoş sözlər söylədi. Onun sənətinin, səs diapazonunun böyük olduğunu, ondakı olan səs imkanlarının heç bir xanım müğənnidə olmadığını və ona Allahdan can sağlığı arzu etdiyini bildirib.

Bu açıqlamadan sonra uzun illərdir ki, küssü olan iki xalq artistinin barışacağı güman edildi.

Xalq artisti Flora Kərimova "Yeni Müsavat"ın əməkdaşına bu barədə açıqlama verib. Xalq artistinin sözlərindən məlum olub ki, barışıq haqda edilən gümanlar yersizdir:

"Mən onu sənətkar hesab etmərəm və onun mənim yaradıcılığım verdiyi qiyməti də "siyasi oyun" adlandıraram. Gərək vaxtında məni məhkəmələrdə süründürəndə, mənəvi zərbə vurmaq istəyəndə bu haqda düşünəydim. Çətin anlarda ona əyilməmişəm, ömrümün bu çağında da əyilmərəm. Mən fikrini, yolunu dəyişən insanlardan deyiləm. Heç vaxt onun yalanlarına inanmamışam və bundan sonra da inanmaram.

İlhamə Quliyeva həmişə çalışmışdır ki, məni səhnədən, sənətdən uzaqlaşdırsın. Bir vaxtlar səhnədən getdiyim zaman şayiələr yayırdı ki, guya bu məsələdə onun əli var. İndi deyirəm - İlhamə, bəsdir, yetər bu oyunlar!".

Qeyd edək ki, Xalq artisti İlhamə Quliyeva Flora Kərimovanın qızı Zümrüdü çox sevdiyini və onun da özünə qarşı sevgisi olduğunu vurğulayıb. Flora Kərimova bu barədə də danışmışdır:

"Zümrüd balaca olanda daş-qaşa meyilli uşaq idi. İlhamə Quliyeva da efiyə, səhnəyə həmişə alabəzək daş-qaşlarla çıxdığından qızımın ona qarşı marağı yaranmışdı. Lakin bu, çoxdan olub. Zamanında övladlarının ünvanına şər sözlər, təhqirlər deyən İlhamə Quliyeva indi birdən-birə bu vasitə ilə barışmağa cəhd edir. Görəsən mənim ailəm, uşaqlarım haqqında dediyi təhqirləri nə tez unudub? Məgər onları bağışlamaq olar?"

Qeyd edək ki, xalq artistləri İlhamə Quliyeva və Flora Kərimova uzun illərdir küssüdürlər və aralarında ciddi qarşıdurma var. Bu qarşıdurma məhkəmə salonlarına qədər gedib çıxıb.

□ Xalidə GƏRAY

Tovuzda dəhşətli qətl: fermerin cəsədi öz maşınında tapıldı...

Tovuzun Əli-mərdanlı kənd sakini, 2 uşaq atası Müşfiq Hüseynov baş nahiyəsindən güllələnərək qətlə yetirilib. Kəpəz TV-nin (Region TV) verdiyi məlumata görə ki, 43 yaşlı fermerin cəsədi özünə məxsus avtomobilin yük yerində kənd qəbiristanlığının yanında tapılıb.

Dərhal hadisə yerinə Tovuz Rayon Polis Şöbəsinin əməkdaşları çağırılıb. Meyit tapıldığı yerdən Məhkəmə-Tibbi Ekspertiza və Patoloji-Anatomiya Birliyinin Tovuz rayon Şöbəsinə gətirilib.

Qətlin kim yaxud kimlər tərəfindən və hansı səbəblərdən törədildiyi araşdırılır.

Kisilər!!! Axırncı şans!!!

İsraillə təbabəti tətbiq edilir!

Əgər Sizə nə Azərbaycanda, nə də xaricdə heç kim kömək edə bilməyibsə, onda yaxşı insanlara, aşağıdakı xəstəlikləri, keyfiyyətli, qısa müddətlə və tam müalicəsini

d-r Vaiz Səmədov apara bilər:

- * Cinsi zəiflik, meyilin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədək (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Prostatitlər. Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Prostat adenoması (vazidə düyünlərin amala gəlməsi)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Qasıq-xayalıqda sızıltı, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən xarici cinsi üzvün balaca olması
- * Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilməsi
- * Cinsi üzvün düyünlə birdən əyilməsi (Peyroni xəstəli.)
- * Oğlan uşaqlarında cinsiyyət üzvlərinin inkişafsızlığı
- * Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)
- * Hormonal və iltihablı sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- * Yuxusuzluq və yuxu pozuntuları
- * Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalıqlar və ağırlaşmalar
- * Saçların bütün formalatda tökülməsi. Sızanaqlar
- * Yuxuda ikən və yuxudan qalxanda qan təzyiqinin yüksək qalması
- * Boyun, baş, bel, ayaq ağrıları və osteoxondroz
- * Onurğa sütununun yırtığı, qulunclarm dərmanatsız müalicəsi

Həkim qəbulu və həkimə zəng etmək saat 11.00-dan sonra
Tel: (012) 437-88-05; (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com

olacağı, hansı tramvayda əlillər üçün yer nəzərdə tutulduğu qeydi də olmaq şərti) və çatımlı olduğu üçün insanların tərcihə bu yöndədir. Velosipedlər də bir çox avropalının olduğu kimi sürüxlilərin də göz bəbəyidir. Sən sadəcə, bir piyada olaraq, sağınasoluna diqqət edərək, velosipedçilərin ayağına dolaşmamağa çalışacaqsan.

Dostlar söylədilər ki, bir neçə gün öncə Sürixə gəlmiş

nə qiymətini də yazmışdı deyə tanış ola bildik. İsveçrəlilərin yazılmamış bəzi qanunları da varmış. Məsələn, iş adamı qalstukunu Hermesdən, saatını sə Patek Philippe-dən, saatını sə Patek Philippe-dən taxar. Rolex saati taxan iş adamı öz çevrəsində o qədər də ciddi qəbul edilmir. Xüsusən də bu şəxs yüksək biznes iddiasına malikdirsə...

1150 franka sviter, 539 franka köynək, 10 min frankdan başlayıb, 50-60, hətta 80 min franka qədər qiyməti olan İsveç saatlarını da unutmayaq... Bəli, dünya zənginləri məhz saatlarını aylar öncədən Buchererde sifariş verirlər və sonra da

ona dünyanın sərvətini xərcləyirlər. Çünki onlar üçün brend bir ayrıcalıq, keyfiyyət ölçüsü sayılır.

Kim deyir ki, xaricilər bahalı maşın sürməyi sevmir? Sürix küçələrində qiyməti yüz min franklarla ölçülən ən bahalı maşınlar şütüyür. Porshe, Land Cruiser, ən son model idman maşınları... Dedik axı, burası Sürix, lüks bu şəhərin ikinci adı.

Bu, ilk bir neçə saatın təəssüratı və gözümüzün gördükləridir. Gördükcə, öyrəndikcə, maraqlandıqca... hər şeyi sizinlə də paylaşacağıq.

□ **Sevinc TELMANQIZI**
Musavat.com
Sürix-İsveçrə

Keçəlləşməyən şəhər, 80 min franklıq saat və tramvayda toy mərasimi

Bir neçə saatlıq Sürix gəzintisindən ilginç insan və məkan təəssüratları - müxbirimiz İsveçrədən yazır...

"Sizin şəhər keçəl kişini, bir az plastik əməliyyat keçirmiş süni gözəlləri xatırladır. Ağacları yoxdur, başını keçəl qırxıblar Bakının. Hər tərəfini parıldadıblar, amma sünüdür paytaxtınız. Sovet vaxtı zibil yeşiklərinin yanında itlər, pişiklər olardı. İndi baxıram adamlar gözür zibil yeşiklərinin yanında... Niyə? Çünki Bakıda insanların içində acılar çoxdur..."

Kiyev aeroportundayam. İsveçrənin paytaxtı Sürixə burdan gedəcəyəm. Girişdəki "Bakı təsviri"ni isə mənimlə birgə Bakıdan Kiyevə, oradan da Sürixə uçaçaq ukraynalı yol yoldaşım verdi. Təsvirə və Bakının bu cür təsvirini verənlərin çoxluğuna yenidən toxunacam.

Hələlikdə deyim ki, "Yeni Müsavat" qəzetinin və musavat.com-un əməkdaşları aprelin 25-dən etibarən Avropa turuna başlayıblar. Bu barədə saytda geniş anons da verilib. Əməkdaşlarımız Avropada yaşayan mühacirlərimizin həyatını, yaşantısını, qayğılarını bütün detalları ilə, elə onların öz dilindən sizlərə çatdırmağa çalışacaqlar.

İlk dayanacağımız isə İsveçrənin Sürix şəhəridir. Son bir neçə gündə qəzetimizin əməkdaşı Elbəyi Həsənlinin İsveçrədəki həyat, insanların yaşantısı və sairə bağlı geniş məqalələr yazıb, bilməyənləri, tanımayanları "xoşbəxtlər ölkəsi" adlandırılan bu məkanla yaxından tanış edib. Bizsə qədəm qoyduğumuz gün narın yağışı ilə "xoş gəldin" edən bu şəhərdən, sadəcə, gözümüzün gördüyü gözəllikləri sizə təqdim edəcəyik. Detallara, rəqəmlərə, statistikaya, tarixə... baş vurmada... Sürixə qarış-qarış bələd olan həmyerlilərimizin müşayiəti ilə, sadəcə, bu gözəllikləri sözə tökməyə çalışacağıq...

Tramvayda toy mərasimi...

Məlum, Sürixə endiyimiz gün həftəsonuna - şənbə gününə təsadüf edir. 1 saatlıq gəzinti zamanı az qala 3 toy mərasiminin şahidi oluruc. Hər üçü də sadəliyi, səmimiyyəti ilə fərqlənir. Sürixli gənc evlilər bələdiyyə binasında nikah mərasimi keçirdikdən sonra kiçik bir qrup halında mərkəzdə gəzməyə üstünlük verirlər. Əllərində şar olana da var, kiçik bir maşına bir neçə nəfərin çılğınca doluşub, əyləndiyi də. Amma şəkilə gördüyünüz kimi, daha ekzotik seçim edib, tramvayda toy edənlər də var. Bunun üçün xüsusi tramvay sifariş edilir, 30 nəfərlik qohum-əqrəbə, dost-tanış dəvət edilir və elə tramvayın içində yeməkli, musiqili, əyləncəli bir mərasim keçirilir.

Həftə sonundan söz düşməşəkən, şənbə-bazar günorta saatlarında Sürix küçələrində daha çox turistləri görmək mümkündür. Yerli əhali əyləncə üçün gecə saatlarını gözləyir, günorta istirahət edir, şər qarışanda isə diskoteka, restoran, kafe... Sürix daha çox rus turistlərin favorit şəhəridir. Mərkəzi küçələrdə gezişərkən qulağa dəyən "proletariat sözləri"nin qaynağı ordan idi. Ümumən isə Sürixə əsasən iş turizmi üçün gələnlər çoxluq təşkil edir. Səyahətə isə başda "yeni ruslar", eləcə də çinlilər, ərəblər və ruslar gəlir.

Şəhərin mərkəzindəki

Sürix gölündə qayıq sahibi olmaq lüksü isə heç də asan məsələ deyil. Sürixlilərin məşhur zarafatı ilə desək, qayıq sahibi olmadan öncə qayıq üçün yer sahibi olmalısən. Yeni həftəsonu "qayıq keyfi" etmək istəyənlər öncə bələdiyyədən qayıqları üçün icazə almalı, ardınca isə qayıqla göl seyrinə çıxmalıdır.

Göl demiş, Sürix gölünün solunda yerləşən evlər sağındakından daha bahalıdır. Səbəb sol tərəfdə evlərə daha çox günəş düşməsidir. Bu civarda evlərin bir kvadratmetrinin qiyməti 10 min frankdan 35 min franka qədər dəyişir.

Taksi - sürüxlilərin gözünün düşməni...

Avropanın bir çox şəhərləri üçün xarakterik olan bomjlar, səfillərə isə Sürix küçələrində, demək olar ki, rast gəlmək mümkün deyil. Çünki onların şəhərdə qalacağı yerləri, yataqxanaları var. Müqəddəslər Ordusu adlanan yardım qurumu isə onların qayğısına qalır, problemlərini yoluna qoyur.

Amma Sürix küçələrində şəkilə gördüyünüz kışnaçılara da rast gələ bilərsiniz. Sizi görərkən kimi üzünüze gülümseməsinə aldanmayın, məqsədi özlərinə tərəfdar toplaмаqdır.

Sürixlilərin ən az istifadə etdiyi nəqliyyat növü taksilərdir. Çünki İsveçrənin bu gözəl şəhərində tək taksiyə "salam" vermək üçün 8 frank ödəyirsən. Yeni taksiyə oturan kimi saygac avtomatik olaraq 8 franklıq hesabı sənə yükləyir, hər kilometr üçün 5 frank ödəyirsən. Tramvay, elektrik qatarları dəqiq qrafiklə çalışdığı (neçə dəqiqə sonra dayanacaqda

olsaydıq, möhtəşəm bir "qışa əlvədə" şölənin şahidi olaçaqdıq. Bizim Novruz bayramında tonqal qalama adətimiz olduğu kimi, isveçrəlilər də aprelin 16-da tonqal qalayır, simvolik qar adamı düzəldib, onu tonqalda partladır. Bununla da qışa "əlvədə" demiş olurlar.

Brendlər küçəsi "alışıb-yanır"

Avropanı, xüsusən də Almaniyayı vuran iqtisadi böhran İsveçrədən yan ötür. Səbəb bu ölkədə yerli istehsalın növləridir: saat, pendir, şokolad.

İsveçrəlilər zarafatla deyir ki, varlılar brend saatlardan, kasıblar isə pendir və şokolad yeməkdən vaz keçə bilməz. Ona görə də yerli iqtisadiyyatın bu böhranda "burnu da qanamayıb".

Girişdə yazdığım ukraynalı yol yoldaşımın təsvir etdiyi kimi, Sürix Bakı kimi "keçəlləşməyib". Əksinə, burada ağacların başını kəsirlər ki, daha çox gün vursun və yana doğru əyilsin. Sürix küçələri də təmir üçün zaman-zaman bağlanır. Biz orda olanda biri bağlı idi. Amma eyni zamanda bir neçə aparıcı küçənin təmirə dayanması mümkünsüzdür.

Bankların mərkəzi Parade Plets və brendlər küçəsi olan Bahnhofstrasse küçəsi. Adının belə qəliz səslənməsinə baxmayın, dünya milyонерlərinin ürəyi burada döyünür, yuxudan yarımqıç oyadı, bu küçənin adını əzbər deyəcəklər.

Hermes, Patek Philippe, Rolex, Bucherer və daha nələr, nələr. Dodaq uçquqlardan qiymətləri isə onların vecinə də deyil. Bir çoxları elə vitrinə qoyduqları malların üstü-

MUSAVAT

Son səhifə

N 89 (6117) 27 aprel 2015

Gözəllik üçün ilan yeyənlər

İndoneziyada yaşayan çinlilər insan dərisini qoruyaraq gözəlləşdirdiyi və qanın təmizlənməsinə kömək etdiyi üçün ilan yeyirlər. Məhz bu səbəbdən ilandan hazırlanmış yeməklərin satıldığı restoranlara üz tuturlar. Bir porsiyə ilanın qiyməti 2 dollardır. Lakin ilanın növünə görə qiyməti artır. Bir litr ilanın qiyməti isə 200 dollara qədər çata bilər. Cakarta restoran işlədən Erka Çan ilan yeməyinin orqanizmi üçün çox faydalı olduğunu deyir. Restoranda yeməklərdən əvvəl ilan dərisindən hazırlanmış çanta və pul qabları müştərilərə təqdim edilir. İlan dərisindən hazırlanmış çantanın qiyməti 400 dollardan başlayır.

Ana südündən dondurma hazırladılar

2011-ci ildə İngiltərədə satışa çıxarılan və böyük səs-küyə səbəb olan insan südündən hazırlanan dondurma şahzadə Keyt Middletonun ikinci övladını dünyaya gətirmə ərafəsində onun şərəfinə yenidən gündəmə gəlib. Dondurmanı hazırlayan şirkətin nümayəndəsi Viktoriya Hiley açıqlamasında bunun səbəbindən danışır: "Bununla ölkənin dörd bir yanında valideynlərə körpəyə süd verməyin faydalarını, ana südü üçün hər yaşda ləzzətli olduğunu çatdırmaq istedik". Dondurma üçün götürülən ana südü xəstəxanada yoxlanılır, Madaqaskar vanili ilə qarışdırılır. Onun satışından əldə edilən pul ana südü üçün faydalarını insanlara çatdırmaqla məşğul olan dərmanə bağışlanacaq.

27 il sonra "hə" dedi

İngiltərədə 102 yaşlı "romantik" Corc Kirbi 27 ildir birlikdə olduğu 91 yaşlı sevgilisi Doreen Lukiyə evlənmə təklif edib. Cütlüyün Kirbinin 103 yaş tamam olduqdan sonra, 12 iyunda evlənməyə açıqlanıb. Nikahdan sonra "tarixin ən yaşlı cütlüyü" ünvanını alaçaq cütlük uşaqlarının israrlarına dayana bilmədiyi üçün evlənmə fikri ilə razılaşdıqlarını deyiblər. "Telegraph" qəzetinin xəbərinə görə, Kirbi jurnalistlərə müsahibəsində bu sözləri deyib: "Deyəsən artıq evlənməyin vaxtı gəlib. Gerçəkdən də yaşımı hiss etmirəm. Doreen gənc qalmağıma kömək edir. Amma evlənmə təklif edərkən dizlərimin üstünə çök-

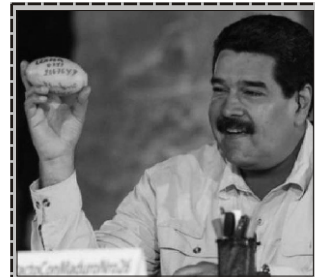

mədim, çünki çöksəm qalxa bilməzdim". Doreenin evlilik təklifini qəbul etməsi Kirbini xoşbəxt edib. Yaşlı gəlin isə toyu düşündükcə həyəcanlandığını deyir. Kir-

bi ilə Doreen 1988-ci ildə tanış olublar. Onlar iki il görüşdükdən sonra birlikdə yaşamağa başlayıblar. Kirbiyə 63 yaşlı oğlu sağdışlıq edəcək.

Dünyanın ən məşhur qadınları

- "People" jurnalı dünyanın ən gözəl qadınlarının yeni siyahısını hazırlayıb. Jurnal məşhur qadınlar arasında ən gözəllərini seçib. Birinci yeri aktrisa Sandra Ballakin tutduğu siyahıda ümumilikdə 192 ulduzun adı var. İlk 10-luq isə aşağıdakı kimidir:
1. Model Cici Hadid
 2. Aktrisa Taraci P.Henson
 3. Müğənni Meqan Treynor
 4. Aktrisa Laverna Koks
 5. Aktrisa Cenna Devan-Tatum
 6. Aktrisa Şey Mitçel
 7. Aktrisa Qabriel Yunion
 8. Müğənni Ariane Grande
 9. Aktrisa Vanessa Haddens

Prezidentə mango atdı, ev aldı

Venesuelanın baş naziri Nikolas Maduroya bir qadın üzərində telefon nömrəsinin yazıldığı meyvə atıb. BBC-nin xəbərinə görə, Marleny Olivo adlı qadın nazir avtobus sürərkən üzərində nömrəni və "mümkünsə mənə zəng et" yazdığı mango onu atıb. Maduro daha sonra həmin meyvəni bir televizor proqramına çıxarmışdı. Nazir Olivonun ev yardımı istəyini qəbul etdiyini və "Venesuela üçün böyük evlər" projesi daxilində bu istəyi yerinə yetirdiyini deyib.

Meyvənin atıldığını göstərən videoda görünür ki, nazir meyvənin gəldiyini gördüyü zaman başını əyir, daha sonra mangoyu yerdən götürərək ətrafda ki adamlara göstərir. Olivo meyvəni atarkən pis niyyətinin olmadığını, sadəcə, ölməzdən əvvəl ev sahibi olmaq istədiyini deyib. Əvvəllər avtobus sürücüsü olan Moduro arada bir avtobus sürərək xalqın arasında gəzir.

QOÇ - Təxminən saat 15-ə qədər bütün mühüm işlərinizi təxirə salın. Əks təqdirdə uğursuz cəhdlər silsiləsinə mübtəla olacaqsınız. Sonrakı müddətdə isə maraqlı hadisə və insanlarla rastlaşacaqsınız.

BUĞA - Şəxsi büdcənizdə, eləcə də qarşılıqlı münasibətlər zəminində müsbət dönüş yaratmaq üçün kifayət qədər şanslarınız var. Atacağınız hər bir addımı dənə-dənə ölçüb-biçin.

ƏKİZLƏR - Vaxt tapıb bir qədər Axirət haqqında düşünün. Son yolumuz Oraya olduğu üçün savablarınızı artırmağa, hamı ilə mehriban davranmağa çalışın. Hakim Allahdır - məhz bunu anlamağa çalışın.

XƏRÇƏNG - Ulduzlar boş-boşuna oturduğunuz məsləhət görmür. Ən azı ona görə ki, bu təqvimin şanslarını görüb aktivliyinizi birə-beş artırmalısınız. Nahardan sonra müqəddəs yerlərə gedin.

ŞİR - Qərarlarınızda qəti və ədalətli olun, heç bir xoşagəlməzliyin şahidi olmayacaqsınız. Çalışın ki, bahalı əşyaların, o cümlədən daşınmaz əmlakın alqı-satqısında iştirak etməyəsiz.

QIZ - Ümumi götürüldükdə uğurlu təqvim hesab etmək olar. Əvvəla, əvvəlki beş bürcü müqayisədə büdcə artımı yalnız sizdə gözənilir. Bundan başqa yeni təkliflər alacağınız da mümkündür.

TƏRƏZİ - Ümumən darıxdırıcı təqvim olsa da, hissələrinizi cilovlamağı bacarmalısınız. Çünki qarşıda sizi böyük işlər gözləyir. Nahardan sonrakı ərafəni bütünlüklə məhəbbətə həsr edin.

ƏQRƏB - Uzaq yola çıxmaq üçün gözəl vaxtdır. Hətta maddi durumunuz aşağı səviyyədə olsa da, səfərdən imtina etməyin. Son vaxtlar sizə vəd verib reallaşdırma bilməyənələrə düşmən kimi baxmayın.

OXATAN - Kifayət qədər düşərli vaxtdır. Göy qübbəsi gün ərzində nəzərdə tutduğunuz planların reallaşmasına təkan verəcək. Sadəcə, şəraitə uyğun addım atmalısınız. Bəxtinizə inanın.

OĞLAQ - İşlərinizin çoxluğu fiziki cəhətdən yorğunluğunuza səbəb ola bilər. Lakin nəticənin uğurluluğunu nəzərə alıb usanmayın. Etibar etmədiyiniz adamların məsləhətlərinə əhəmiyyət verməyin.

SUTÖKƏN - Yeni görüş və məsləhətləşmələrdə iştirakinizi gözənilir. Qarşınızı kəsən maneələr yavaş-yavaş səngiməyə başlayacaq. Təcrübəli adamlardan yararlanın. Bəxtinizdə pul da var.

BALIQLAR - Yeni əlaqələr üçün yaxşı vaxtdır. Sadəcə, qarşı tərəfə güzəştə getməyiniz vacibdir. Nahardan sonra fəaliyyət istiqamətində sevindirici olaylar da gözənilir. Reallığı nəzərə alın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Kişilər də bir-birini qışqarı

Cazibədar kişiləri kişi müdirlər təhdid kimi görürlər. Amerikanın Marland Universitetinin mütəxəssislər kişi cinsindən olan müdirlərin iş üçün onlara müraciət dən 241 nəfər həmcinsini dəyərləndirməsini istəyib. Müdirlər iş üçün müraciət edən oğlanların əvvəlcə xarici görünüşünə önəm verdiyini deyiblər. Çünki cazibədar oğlanlar müdir üçün kollektiv daxilində rəqib olaraq görünürlər. Kişilər arasında bu xüsusiyyət daha çox diqqət çəkir. Çünki cazibədar kişilərlə birlikdə çalışan kişilər özlərini bir addım geridə hiss edirlər və bu onların iş qabiliyyətinə təsir edir.

Səhifəni hazırladı: ŞAHNAZ

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "E-Q" mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Zahid SƏFƏROĞLU

Lisənziya N: B 114
SAYI: 4.300